Gedeputeerde Staten

Provincie Noord-Holland

Datum 25 AUG 2009 Ons kenmerk 2009-47320

Onderwerp Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
Beleidskader ISV-3, Handreiking ISV-3 en verdeelsleutel ISV-3

Bezoekadres
Houtplein 33
2012 DE HAARLEM

Postadres
Postbus 3007
2001 DA HAARLEM

Tel (023) – 514 3143
Fax (023) – 514 3030

Aan het college van B & W

Directie Beleid Bijlage(n) 3

Behandeld door drs. T.P.A. Lips Telefoon (023) – 514 4627 Uw kenmerk
E-mail stedelijkevernieuwing@noord-holland.nl

Geacht College,

Graag informeren wij u over het derde tijdvak van het investeringsbudget stedelijke vernieuwing (ISV-3, 2010-2014). Op 25 augustus 2009 heeft ons college een besluit genomen over de status van uw gemeente en de verdeelsleutel voor ISV-3. In dezelfde vergadering is het concept beleidskader ISV-3 vastgesteld. In deze brief treft u nadere informatie aan over deze besluiten.

Status van uw gemeente

Het college heeft besloten de status van de gemeenten uit de voorgaande periode ISV niet te wijzigen. *Dit betekent voor uw gemeente dat de status van programma-gemeente gehandhaafd blijft.* . De betekenis van deze status wordt in de bijgevoegde stukken verduidelijkt. In de kern betekent het dat uw gemeente ISV- middelen op basis van een door de provincie goedgekeurd programma ontvangt. Indien u echter grondige redenen heeft om deze status alsnog te willen wijzigen, dan verzoeken wij u binnen twee maanden na dagtekening te reageren. In deze reactie dient u uw argumenten uiteen te zetten.

Indicatieve verdeling ISV 3 middelen

Het indicatieve budget dat wij voornemens zijn om aan uw gemeente toe te kennen is aangegeven in bijlage 3. Dit onder de voorwaarde dat het totale ISV-budget voor de niet-rechtstreekse gemeenten in Noord-Holland door het rijk definitief wordt vastgesteld op €34,03 miljoen. De toekenning van het indicatieve ISV-budget vindt plaats na goedkeuring van het meerjarenontwikkelingsprogramma door Gedeputeerde Staten. De vaststelling

van het ISV-budget vindt plaats na afloop van de derde investeringsperiode stedelijke vernieuwing.

Ons College heeft besloten de middelen uit het investeringsbudget stedelijke vernieuwing (ISV-3) via een provinciale verdeelsleutel te verdelen. In de toelichting in bijlage 3 is deze uitgewerkt. De rijksfactoren voor het fysieke deel van ISV 3 zijn: investeringspotentieel, stadsvernieuwing en herstructurering. In de provinciale verdeelsleutel zijn daarbij accenten gelegd. Daarnaast heeft de provincie eigen factoren toegevoegd: sociale structuur, economische structuur en aandachtswijken. De basis voor deze verdeling is grotendeels hetzelfde als die voor ISV-2 .
Voor de verdeling van de middelen voor geluid wordt de rijksverdeelsleutel gevolgd. Voor het onderdeel bodemsanering in ISV is de verdeling gebaseerd op indicatoren als doorlopende verplichtingen, spoedlocaties en bodem-verontreiniging in relatie tot maatschappelijke ontwikkelingen. Hierbij is in belangrijke mate gebruik gemaakt van door gemeenten aangeleverde informatie. In het onderdeel bodem van bijlage 3 vindt u hierover een toelichting.

Wij willen hierbij benadrukken dat het gaat om een geïntegreerd ISV 3 budget; het betreft één ongelabeld budget. De beschreven verdelingssystematiek dient er alleen voor om het budget zo goed mogelijk per gemeente te kunnen verdelen. Dit betekent bijvoorbeeld, dat wanneer geld voor het fysieke deel niet meer ingezet kan worden, dit geld óók voor bijvoorbeeld geluid- of bodemsanering ingezet kan worden.

Beleidskader ISV-3 en handreiking gemeenten

Het concept beleidskader ISV-3 (2010-2014) is de beleidsmatige weergave van wat de provincie beoogt te bereiken in de derde investeringsperiode stedelijke vernieuwing. De ISV-2 periode was van 2005 tot 2009 en loopt af. De provinciale uitwerking van het Rijksbeleidskader ISV-3 gaat over het rijksbudget voor stedelijke vernieuwing dat de provincie toekent aan de zogenaamde niet-rechtstreekse gemeenten (dit zijn alle gemeenten behalve Alkmaar, Amsterdam, Haarlem, Zaanstad). Om continuering van beleid te waarborgen naar gemeenten is zoveel mogelijk aangesloten bij het regime van ISV - 2. Wijzigingen worden voorgesteld als gevolg van beleidswijzigingen van het Rijk, op basis van eigen evaluatie en dankzij feedback van gemeenten. Deze wijzigingen hebben vooral betrekking op de uitvoering en de relatie tussen gemeenten en provincie.

Als bijlage bij het beleidskader is een handreiking gevoegd. Deze handreiking is bedoeld als hulp bij het aanvragen van het ISV-3 door gemeenten. Het geeft de procedure voor het aanvragen van ISV-gelden in de vorm van een stappenplan en geeft tevens een aantal spelregels, praktische informatie en voorbeelden voor het concreet maken van gemeentelijke programmadoelen. Ons college heeft ingestemd met de inhoud van het concept beleidskader en de handreiking. Het concept beleidskader zal nog worden gevolgd door een verordening met de juridische regelgeving rondom het verstrekken van ISV-bijdragen. *Zowel het beleidskader als de verordening dienen nog te worden vastgesteld door Provinciale Staten.* Naar verwachting zal de behandeling in november 2009 plaatsvinden. Wij willen u echter nu op de hoogte stellen van het concept beleidskader om u in de gelegenheid te stellen om voorbereidingen te treffen voor het opstellen van uw ISV-programma voor de periode 2010-2014. Het concept beleidskader en de handreiking treft u aan als bijlage 1 en 2 bij deze brief.

Provinciale ambtelijke advisering bij opstellen gemeentelijke plannen

Net als in de vorige periode willen wij u ambtelijk advies aanbieden bij het opstellen van ISV-programma's. De handreiking biedt daarvoor de praktische aanwijzingen. Met vragen kunt u zich wenden tot het provinciale concernteam ISV (te bereiken via het e-mailadres stedelijkevernieuwing@noord-holland.nl).

Gemeenten kunnen hun concept (nog niet door het college vastgestelde) programma voorleggen aan het ISV team voor een ambtelijke beoordeling. Zoals in de handreiking wordt uiteengezet willen we dat in twee rondes doen, zodat we de ambtelijke inzet kunnen concentreren en een eenduidige beoordeling kunnen garanderen. Gemeenten die in aanmerking willen komen voor de eerste ronde kunnen uiterlijk op 20 november 2009 hun concept programma's aan het ISV team voorleggen. De overige gemeenten vragen wij dat te doen vóór 8 januari 2010. Indiening van de definitieve (bestuurlijk vastgestelde) notitie moet uiterlijk plaatsvinden op respectievelijk 1 maart 2010 en 1 mei 2010.

Provincie Noord-Holland

Wij wensen u veel succes met het opstellen van uw meerjarenontwikkelings-programma.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord Holland
Namens deze,

sectormanager Ruimtelijke Inrichting
drs. A.G.P. Strijp

Internet www.noord-holland.nl
E-mail post@noord-holland.nl

Provincie
Noord-Holland

CONCEPT

Stedelijke vernieuwing in Noord-Holland 2010-2014

Provinciale uitwerking van het Rijksbeleidskader ISV-3

Provincie Noord-Holland

Augustus 2009

Documentatie ISV-3

De documentatie voor het investeringsbudget stedelijke vernieuwing 3 (hierna: ISV-3) bestaat uit 4 onderdelen: de uitwerking van het Rijksbeleidskader, de handreiking, Nieuw Bodemstede. en de verordening.

Beleidskader

De provinciale uitwerking van het Rijksbeleidskader is de beleidsmatige, weergave van wat de provincie Noord-Holland beoogt met het ISV - 3. Het concentreert zich op de wijze waarop de provincie het ISV in de periode 2010 - 2014 wil gaan besteden, wat voor doelen de provincie en het Rijk wensen te bereiken en wat voor middelen hiervoor beschikbaar zijn gesteld.

Handreiking

De handreiking is bedoeld als hulp bij het aanvragen van het ISV-3 door gemeenten. Het document geeft de procedure aan voor het aanvragen van ISV gelden in de vorm van een stappenplan; het geeft tevens een aantal spelregels, praktische informatie en voorbeelden voor het concreet maken van (gemeentelijke project-/notitie-/programma)doelen. Als bijlage is het document Nieuw Bodemstede toegevoegd.

Nieuw Bodemstede

Nieuw Bodemstede is de provinciale handreiking voor het hoofdstuk bodem binnen de gemeentelijke notities en meerjarenontwikkelingsprogramma's. Nieuw Bodemstede wordt door de provincie aan de bodemcontactpersonen van gemeenten en milieudiensten digitaal beschikbaar gesteld en is ook als bijlage toegevoegd bij de handreiking.

Verordening

De verordening is de juridische vastlegging van de voorwaarden die verbonden worden aan de besteding van het ISV.

Inhoud

1. Inleiding

Deze provinciale uitwerking van het Rijksbeleidskader Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing 3 (ISV - 3) 2010-2014, dat hier voor u ligt, geeft een beeld van het beleid van de provincie Noord-Holland op het gebied van stedelijke vernieuwing. Het concentreert zich op de wijze waarop wij (de provincie Noord-Holland) het ISV in de periode 2010-1014 willen gaan besteden. Het ISV is een nationaal budget dat voortvloeit uit de wet stedelijke vernieuwing. In 2011 zal het investeringsbudget worden gedecentraliseerd naar gemeenten en provincies en vervalt de wet stedelijke vernieuwing.

Wat is stedelijke vernieuwing?
De wet stedelijke vernieuwing geeft de volgende definitie:

'De op stedelijk gebied gerichte fysieke inspanningen die strekken tot verbetering van de leefbaarheid en veiligheid, bevordering van een duurzame ontwikkeling en verbetering van de woon- en milieukwaliteit, versterking van de culturele kwaliteiten, bevordering van de sociale samenhang, verbetering van de bereikbaarheid, verhoging van de kwaliteit van de openbare ruimte of anderszins tot structurele kwaliteitsverhoging van dat stedelijke gebied.'

Uit de opsomming van de vele doelen blijkt al dat het gaat om een integrale opgave waarbij vele beleidssectoren moeten samenwerken. Belangrijk zijn verder de termen "fysieke inspanningen", en "stedelijk gebied". De beperking tot fysieke inspanningen sluit maatregelen uit die gericht zijn op het versterken van sociale samenhang of veiligheid en waaraan geen fysieke investeringen gekoppeld zijn (zoals bijvoorbeeld buurtopbouwwerk of meer politiemensen op straat). De beperking tot binnenstedelijk betekent dat bijvoorbeeld stadsuitbreidingen buiten de bestaande steden en dorpen niet onder stedelijke vernieuwing vallen.

Het ISV-beleid werkt met 5-jaars perioden. In de eerste periode (2000-2004) lag het accent bij de gemeenten om - met steun van de provincie- in samenwerking met woningcorporaties en andere investeerders te komen tot integrale programma's en projecten die aansluiten bij de veelheid aan ISV-doelstellingen. In de tweede periode (2005-2009) is dit voortgezet en hebben gemeenten hun programma's meer aangescherpt en ingebed in het gemeentelijke, intergemeentelijke en provinciale beleid.

Collegeprogramma
In ons collegeprogramma "Krachtig, in balans" hebben we reeds een aantal hoofdlijnen van ons volkshuisvestingsbeleid (waaronder ISV) neergelegd.

Uit het college programma 2007-2011 "Krachtig , in Balans":
De door het Ministerie van VROM onafhankelijk en objectief vastgestelde behoefte aan woningen is uitgangspunt voor ons beleid. Op dit moment wordt uitgegaan van 150.000 nieuw te bouwen woningen tot 2030 in de Noordvleugel. Om natuur en landschap te sparen bevorderen wij intensief ruimtegebruik. Om in de behoefte te voorzien, streven wij naar zoveel mogelijk verdichting en intensivering binnen de bestaande bebouwing. Eventuele financiële ondersteuning in het kader van de stedelijke vernieuwing (ISV) behoort hierbij tot de mogelijkheden. Wanneer er desondanks onvoldoende woningen op deze wijze kunnen worden gebouwd, zullen uitleglocaties soelaas moeten bieden.

Wij willen een verlenging van de 2e tranche ISV.

Eén van de grootste problemen op de woningmarkt vormt het gebrek aan voldoende betaalbare huur- en koopwoningen voor starters, jongeren, senioren en zorgvragers. Wij zullen gemeenten ondersteunen bij het op gang houden van de bouwproductie en het realiseren van een gevarieerd aanbod van duurzame, energiezuinige en levensloopbestendige woningen. Daarnaast zullen wij er bij de gemeenten op aandringen dat zij met woningcorporaties en ontwikkelaars prestatieafspraken maken, waardoor er een gedifferentieerd woningaanbod op de markt kan worden gezet. Dit geeft een positieve impuls aan de doorstroming, waardoor er meer woningen voor de genoemde doelgroepen beschikbaar komen.

Continuïteit
Voor de derde ISV-periode is het budget voor stedelijke vernieuwing door het rijk fors verminderd. Dit betekent dat vrijwel alle gemeenten in Noord-Holland te maken zullen krijgen met een aanzienlijke vermindering van de ondersteuning voor stedelijke vernieuwing. In totaal is het budget dat via de provincie Noord-Holland verdeeld wordt, verminderd met 35%. Wij streven voor de derde ISV-periode zoveel mogelijk naar continuïteit wat betreft de beleidsdoelen en willen de bewezen effectiviteit van de systematiek handhaven. Daarbij streven we naar vereenvoudiging en verzakelijking van de subsidierelaties en vermindering van de administratieve lasten voor de gemeenten.

Net als in de voorgaande perioden willen we ook in de periode 2010-2014 eigen provinciale middelen inzetten voor stedelijke vernieuwing. Wij hebben daarvoor in de zgn. tweede investeringsimpuls Noord-Holland (TWIN-H) een bedrag gereserveerd van 10 miljoen euro. Dit bedrag willen we vanaf 2010 inzetten om gericht extra impulsen te geven aan stedelijke vernieuwing in geheel Noord-Holland. We zullen de regels en criteria daarvoor in een uitvoeringsregeling vastleggen.

Decentralisatie vanaf 2011
De aangekondigde decentralisatie van het ISV-budget naar gemeente- en provinciefonds vanaf 1 januari 2011 betekent dat we meer mogelijkheden krijgen om het ISV-beleid vorm te geven. Tussen Het Rijk en provincies is overeengekomen dat er een stelsel van prestatieafspraken zal worden opgesteld. Deze afspraken zullen betrekking hebben op een aantal prestatie-

indicatoren en op de wijze van monitoring daarvan. Omwille van de vereiste continuïteit kiezen wij er voor om in deze uitwerking voor de gehele periode 2010-2014 aan de gemeenten duidelijkheid te verschaffen over de beleidsdoelen en de eisen die we stellen aan hun programma's en projecten. Als in de loop van de periode meer duidelijkheid komt over de prestatieafspraken tussen Het Rijk en de provincies worden mogelijk aanvullende afspraken gemaakt met de gemeenten over hun stedelijke vernieuwingsprogramma's en projecten.

Toetsbare, meetbare en afrekenbare afspraken
In de communicatie met gemeenten willen we geen ruis laten ontstaan over de beoogde resultaten. Wij willen dat de resultaten van stedelijke vernieuwing worden geformuleerd in toetsbare termen en op basis van meetbare afspraken. Wij zullen daarom de beleidsdoelen in dit beleidskader uitwerken in meetbare indicatoren / criteria en deze als bijlage van een handreiking aan gemeenten meegeven. Wij zullen de gemeentelijke programma's en projecten beoordelen op de vraag of de geformuleerde resultaten daarvan meetbaar zijn en passen bij de rijksdoelen en provinciale prioriteiten zoals die in dit beleidskader zijn vastgelegd. Wij zullen de resultaten van de gemeentelijke programma´s gedurende de periode zoveel mogelijk monitoren. Praktische informatie hierover treft u aan in de handreiking.

Handreiking
Wij zullen een handreiking opstellen voor de gemeenten als hulp bij het opstellen van hun meerjarenontwikkelinsprogramma (MOP) of notitie. Gemeenten kunnen deze hanteren bij het opstellen van hun programma's en projecten. De handreiking is bedoeld als hulp bij het aanvragen van het ISV-3 door gemeenten. Het document geeft de procedure voor het aanvragen van ISV gelden in de vorm van een stappenplan; het geeft tevens een aantal spelregels, praktische informatie en voorbeelden voor het concreet maken van (gemeentelijke project-/notitie-/programma)doelen.

2. Terugblik Stedelijke Vernieuwing

In deze paragraaf geven wij een uiteenzetting over de ontwikkelingen op het gebied van stedelijke vernieuwing.

ISV beleid tot nu toe

Met haar stedelijke vernieuwingsbeleid beoogt Het Rijk en in navolging daarvan de provincie vooral de gemeenten te stimuleren om tot stedelijke vernieuwing te komen. In ISV-2 is de nadruk meer komen liggen op maatwerk per gemeente. Daarom is het accent verschoven naar het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. In ISV-2 liggen de doelstellingen op de taakvelden wonen, economie, duurzaamheid, groen en blauw in én buiten de stad, zorgvuldig ruimtegebruik, milieu (bodem, geluid, lucht) en versterking van de sociale infrastructuur.

Het is lastig objectief vast te stellen in hoeverre deze doelen succesvol zijn geweest. Dat komt omdat het maatschappelijk effect (outcome) veel moeilijker meetbaar is dan de prestaties (output). De terugblik op de stedelijke vernieuwing is vooral gebaseerd op feedback van gemeenten en eigen ervaringen.

Provinciale doelstellingen binnen ISV

In ISV-2 zijn twee provinciale doelen toegevoegd: Versterking van sociaal culturele infrastructuur en de economische doelstelling. Veel van de ingediende projecten waren gericht op de sociaal culturele doelstelling. De toegevoegde economische doelstelling werkt maar ten dele. Voor de herstructurering van bedrijventerreinen wordt vaker een beroep gedaan op andere provinciale middelen, zoals de regeling Herstructurering en Intelligent Ruimtegebruik op Bedrijventerreinen (HIRB). Daarom wordt in ISV-3 de provinciale economische doelstelling concreter geformuleerd als onderdeel van een integrale doelstelling voor verbetering van leefbaarheid in de steden.

Door de toevoeging van de provinciale doelen zijn ISV-gelden breed in te zetten. Dat biedt de mogelijkheid om maatwerk te bieden. Verder draagt dat bij aan de integrale aanpak in stedelijke vernieuwing die bij evaluatie op rijksniveau een succesfactor is gebleken.

Het beleid voor stedelijke vernieuwing functioneert vooral als vliegwiel voor het aantrekken van private investeringen en voor de aanpak van complexe projecten. De integrale aanpak kan op deze wijze sneller tot succes leiden dan een methode met een sectorale grondslag. Dit is gebleken uit gesprekken met gemeenten en uit evaluatie van UNA-ISV. Als tweede positief effect wordt benoemd, dat de relatie met de provincie is verbeterd.

De aanpak van maatschappelijke vraagstukken en het bieden van maatwerk, vereist ook een integrale regionale aanpak. Dit werd bij ISV-2 vertaald in een grote nadruk op het wettelijke vereiste een regionale paragraaf op te nemen. Navraag bij gemeenten levert op, dat het maken van die paragraaf veel moeite heeft gekost en dat deze bij het contact tussen provincie en

gemeente over de projecten en prestaties nauwelijks onderwerp van gesprek is.

Berekeningswijze ISV / multiplier
Noord-Holland hanteert als enige provincie een alternatieve berekeningswijze voor de toekenning van het ISV. Deze staat bekend als de multiplier. Dit houdt in dat het ISV daardoor moet dienen als vliegwiel om andere investeerders te verleiden en om nét dat beetje extra te geven om te zorgen dat lastige, complexe en integrale projecten toch van de grond komen.

Dit vliegwieleffect kan ook op een andere wijze bereikt worden. Bijvoorbeeld als gemeenten aannemelijk kunnen maken dat de gerealiseerde output van projecten en programma's daadwerkelijk een bijdrage leveren aan het oplossen van een maatschappelijk probleem. Ook heeft soms één project een enorm effect op de leefbaarheid van een heel gebied. Ook dat kun je bestempelen als vliegwieleffect. De meeste projecten worden niet alleen met overheidsgeld gefinancierd en gemeenten hebben zelf ook belang hebben bij de vliegwielwerking om met hetzelfde geld meer projecten te kunnen realiseren. De multiplier is dus geen noodzakelijk vereiste om het vliegwiel effect te bereiken met inzet van ISV-geld.

Een aantal gemeenten hebben aangegeven moeite te hebben om aan te tonen dat de multiplier wordt gehaald. Omdat projecten veelal worden uitgevoerd door ontwikkelaars vergt de multiplier inzicht in de boekhouding van deze private partijen, die dat inzicht niet altijd makkelijk (kunnen) geven. Gemeenten zouden blij zijn met afschaffing van het vereiste van de multiplier.

In het hoofdstuk 5 "financiële middelen" van dit beleidskader geven wij aan hoe we in de ISV-3 periode met de multiplier om willen gaan.

Samenwerking met gemeenten
Vanuit gemeenten klinken er kritische geluiden over de toepassing en handhaving van subsidieregels bij uitvoering van ISV. In ISV-1 is begonnen met investering in stedelijke vernieuwing zonder dat sterk doordacht was hoe verantwoording achteraf zou moeten worden afgelegd. Door een intensieve inhaalslag aan het einde van de periode, zijn alsnog doelstellingen geformuleerd waarop gemeenten hebben verantwoord.

Om herhaling van deze situatie te voorkomen is in ISV-2 veel meer nadruk gelegd op het proces en de rechtmatigheid. Daarmee is de relatie tussen gemeenten en provincie verzakelijkt. De administratieve lasten voor gemeenten werden zwaarder. Dit is later weer een stuk verbeterd door invoering van de Single Information Single Audit (SiSa) systematiek. Na een invoeringsperiode bleek dat deze systematiek, die aansluit bij de verantwoording van gemeenten in de jaarrekening, over het algemeen bevalt.

Uit gesprekken met gemeenten blijkt, dat zij vooral behoefte hebben om tevoren beter te kunnen schatten wat de kans op subsidie is en welke

inspanning daarvoor geleverd moet worden. Ook wordt verzocht om meer manoeuvreerruimte en flexibiliteit in te bouwen. De hoeveelheid vereisten, opgelegd in de periode ISV-2, roept soms de vraag op of de provincie gemeenten nog wel vertrouwt in de projecten die zij uitvoeren. In gesprekken met gemeenten blijkt, dat de betekenis van vereisten soms ook niet duidelijk is.

Vooral notitiegemeenten ondergaan de gevolgen van de verzakelijking van de relatie met de provincie in ISV-2. Zij moeten meer dan voorheen hun prestaties vooraf gedetailleerd benoemen en achteraf verantwoorden. Maar het onderscheid in status tussen notitie- en programmagemeenten vinden vele gemeenten goed werken. Deze kanttekeningen sluiten aan bij de nieuwe doelstelling van het rijk om minder administratieve lasten op te leggen en te monitoren in plaats van te verantwoorden in de periode ISV-3.

Bodemtaken provincie en gemeenten
Bij de uitvoering van bodemtaken als gevolg van het ISV was er soms verwarring over de taakverdeling. Om deze verwarring tegen te gaan heeft de provincie in de ISV-2 periode met alle gemeenten (en milieudiensten) een bestuurlijke overeenkomst gesloten waarin de taakverdeling is vastgelegd. Afgesproken is dat aan het eind van de ISV2-periode een evaluatie van de taakovereenkomsten zal plaatsvinden en bezien zal worden of verlenging, eventueel na actualisatie, wenselijk is. Gezien de positieve geluiden van gemeenten en het lovende oordeel van de VROM inspectie over de taakovereenkomsten ligt verlenging voor de hand.

Kennisuitwisseling
Daarnaast vragen gemeenten naar een andersoortige relatie met de provincie: sterkere inhoudelijke betrokkenheid en het faciliteren van vrijblijvende kennisdeling (tussen gemeenten onderling en provincie en gemeenten). De faciliterende rol van de provincie past goed bij de positie van middenbestuur en regisseur. Deze komt tot uiting in zgn. “Loeren op Locatie” bijeenkomsten. Op deze momenten wisselen gemeenten informatie uit en delen we kennis met hen. Ook benutten wij deze bijeenkomsten om terugkoppeling van gemeenten te vragen op diverse onderwerpen. Met de nieuwe ISV-periode is er ook een kans om de relatie tussen gemeenten en provincie te wijzigen. Dit zal verder zijn beslag krijgen in de beleidsvoorstellen voor TWIN-H die later dit jaar volgen.

3. Hoofdlijnen Rijksbeleidskader

De doelstellingen van het Rijk voor het derde investeringstijdvak zijn vastgelegd in het Rijksbeleidskader ISV-3. Ten opzichte van het vorige tijdvak zijn er wijzigingen in de inhoudelijke onderdelen (doelstellingen) en het sturingsmodel.

Doelstellingen

Het Rijk formuleert in haar beleidskader de volgende algemene doelstellingen van stedelijke vernieuwing:

1. bevordering van de kwaliteit en differentiatie van de woningvoorraad;
2. bevordering van de fysieke kwaliteit van de leefomgeving;
3. bevordering van een gezonde en duurzame leefomgeving in het algemeen en in het bijzonder bodem en geluid.

Hieronder volgt per doelstelling een korte toelichting

Woningvoorraad

Kwaliteit en differentiatie van de woningvoorraad staan centraal. Het rijk voegt hieraan toe dat voor zover nodig rekening moet worden gehouden met een te verwachten afname van het aantal huishoudens. Voor zover nu valt te overzien zal dit in Noord-Holland slechts in een beperkt aantal gemeenten aan de orde zijn.

In veel gebieden gaat de veroudering van de woningvoorraad gepaard met kwaliteitsverlies. Ook kan veroudering betekenen dat woningen niet meer voldoen aan de stijgende eisen van bewoners. Bewoners met midden- en hogere inkomens verlaten daarom bepaalde stadswijken. Dat kan leiden tot ongewenste segregatie en concentratie van kwetsbare groepen in bepaalde wijken. Verbeteringsmaatregelen kunnen betrekking hebben op woningisolatie energiezuinigheid, indeling van de woning, of duurzaam (her)bouwen. Ook het doorbreken van een eenzijdige woningvoorraad in bepaalde wijken past bij deze doelstelling.

Fysieke kwaliteit leefomgeving

Het rijk legt hierbij de nadruk op de volgende maatregelen:

- voldoende voorzieningen en kwaliteit van openbare ruimte;
- een grotere mate van functiemenging van wonen en werken en voorzieningen; kan bijdragen aan de levendigheid en veiligheid van wijken maar is voor het rijk geen doel op zich;
- Groen, water en recreatievoorzieningen in of nabij de wijk;
- verbindingen tussen woonwijken en recreatiegebieden en groenverbindingen buiten de stad;
- fysieke investeringen om ontmoetingen van bewoners in de wijk te stimuleren;
- fysieke investeringen die de veiligheid verbeteren of gevoelens van onveiligheid wegnemen, ook wat betreft (auto)verkeer.

Gezonde en duurzame leefomgeving
Deze doelstelling heeft – voor zover relevant voor de Provincie Noord-Holland- vooral betrekking op de bodemkwaliteit en geluidhinder.

- Voor wat betreft *bodemkwaliteit* wordt vooral verwezen naar het landelijk (Rijk, IPO, VNG) convenant "bodemontwikkelingsbeleid en een aanpak spoedlocaties" dat op 10 juli 2009 door Het Rijk, IPO, VNG en UvW ondertekend is. De voor ISV relevante veranderingen in het beleid hebben betrekking op drie aspecten:
  1. afspraken over de aanpak van spoedlocaties, met prioriteit voor de aanpak van locaties met humane risico's;
  2. betere samenhang tussen water- en bodembeleid, vooral gericht op het tegengaan van verontreiniging van grondwater;
  3. het verwerven van kennis en instrumenten voor het gebruik van de ondergrond voor bijv ondergronds bouwen, bodemenergie.

  In het convenant worden op hoofdlijnen ook afspraken gemaakt over de budgetten die het Rijk voor bodem(sanering) beschikbaar stelt. De budgetten worden vooral gekoppeld aan het eerste aspect.

- Wat betreft *geluidsoverlast* gaat het om de aanpak van zwaar geluidbelaste (> 65dB (A) woningen langs wegen (niet zijnde rijkswegen). Het ISV-geld kan gebruikt worden voor geluidsisolatie van de woningen maar ook voor andere maatregelen als stil asfalt of verandering van de verkeerstructuur. Geluidsisolatie van woningen langs spoorwegen en rijkswegen is een directe rijkstaak geworden en valt niet meer onder ISV.

Decentralisatie
Er wordt in het rijksbeleidskader uitgebreid aandacht besteed aan de veranderingen die het gevolg zijn van toekomstige decentralisatie van het ISV-budget. De wettelijke vereisten die ertoe leidden dat de provincie gedetailleerde rijksdoelstellingen moest helpen uitvoeren worden vervangen door een beperkt afsprakenkader over de bijdrage van provincies aan de rijksdoelstellingen. Samen met het budget en afspraken over de wijze waarop provincie en rijk met elkaar omgaan in de periode 2010-2014 worden deze prestatieafspraken vastgelegd in een convenant. Het ISV wordt vanaf 2011 in het provinciefonds gestort en daarmee vervalt de plicht tot financiële verantwoording aan het rijk. Er blijft wel een verantwoordingsplicht van GS aan PS en van de gemeenten aan de provincie voor het ISV dat zij van de provincie krijgen.

4. Provinciale beleidsprioriteiten

In deze paragraaf geven wij aan waar de provincie zich met ISV op wenst te richten.

Onze prioriteiten
Net als de vorige periode willen we aanvullend op het Rijksbeleidskader doelstellingen opnemen om nadruk te leggen op provinciale prioriteiten. Deze toevoeging maakt een toegespitste en op een aantal punten bredere inzet mogelijk van het ISV door gemeenten. Wij hebben gekozen voor drie provinciale beleidsprioriteiten:

1. balans bereiken tussen vraag en aanbod op het gebied van wonen;
2. versterking van de sociaal-culturele infrastructuur;
3. versterking van de stedelijke economie.

Dezelfde provinciale beleidsprioriteiten hebben wij ook in de ISV-2 periode gehanteerd. Ook omwille van de continuïteit willen we deze prioriteiten, met een aangepaste geactualiseerde invulling, ook gebruiken voor de komende periode. Hiermee willen we de integrale aanpak van stedelijke vernieuwing bevorderen en inspelen op de actuele maatschappelijke prioriteiten die wij zien in de Noord-Hollandse gemeenten. In deze paragraaf geven we ook aan welke invulling wij willen geven aan de Rijksdoelen wat betreft de onderwerpen bodem en water.

Hoe gaan we met de provinciale doelstellingen om?
Het Rijksbeleidskader is voor ons het uitgangspunt. De doelstellingen van Het Rijk, uitgewerkt in meetbare indicatoren, zijn voor ons een minimumpakket. Daarnaast vragen we gemeenten in hun programma of notitie aandacht te besteden aan de provinciale beleidsprioriteiten ten aanzien van wonen, versterking sociaal-culturele infrastructuur en versterking stedelijke economie. De gemeenten dienen deze provinciale prioriteiten mee te nemen en mee te wegen bij het opstellen van hun programma en notities.

Wonen
Naast de kwaliteit en differentiatie van de woningvoorraad die opgenomen zijn in het rijksbeleidskader willen we met het ISV bijdragen aan de doelstellingen van onze komende woonvisie. Wij zullen daarin nadruk leggen op duurzaamheid en transformatie van de bestaande woningvoorraad. Met transformatie kan een meer gedifferentieerd aanbod worden bereikt dat aansluit op de woningbehoefte. Duurzaamheid betekent voor de woningbouw het duurzaam gebruik van materialen en een bijdrage aan energiebesparing en klimaatbeleid. Wat betreft de energiebesparing willen we aansluiten bij de doelen van het nationaal energiebesparingplan "Meer is Minder", waarin een doelstelling van 30% energiebesparing is opgenomen.

Kwantitatief bestaat er vooral in Noord-Holland Zuid, nog een aanzienlijke behoefte aan nieuwe woningen. Door de economische crisis dreigt sinds 2009 stagnatie in de woningbouw. Voor de langere termijn gaan we nog

steeds uit van een stevige nieuwbouwopgave. Dit betekent overigens niet dat de aandacht voor kwaliteit verdwijnt. Maar om de doorstroming op de woningmarkt te bevorderen en ouderen en jongeren aan een woning te helpen is het noodzakelijk dat er tot 2014 voldoende woningen binnenstedelijk bijgebouwd worden.

Doel is om te voorzien in de onafhankelijk en objectief vastgestelde behoefte aan woningen. De provincie wil in eerste instantie in de behoefte voorzien door verdichting en intensivering binnen de bestaande bebouwing. Vanwege de vergrijzing zal in de kwantitatieve bouwopgave ook de opgave voor nultredenwoningen en zorgwoningen moeten worden meegenomen. In de provinciale structuurvisie en de provinciale woonvisie zal deze opgave in beeld gebracht worden. Het is aan de regio's en de gemeenten om dit verder uit te werken in concrete regionale actie plannen (RAP's), in samenhang met de versterking van de sociale infrastructuur rondom de woningen. De provincie zal, ondermeer via de provinciale monitor zorgwoningen, de match tussen vraag en aanbod inzichtelijker maken. Mede via de verstedelijkingsafspraken zullen middelen beschikbaar komen voor nieuwbouwprojecten op lastige locaties in de steden. De financiële ondersteuning in het kader van de stedelijke vernieuwing zal zich vooral richten op de bouw van zorgwoningen en de verbouw tot nultredenwoningen.

Gewenst resultaat
Met deze provinciale beleidsprioriteit willen we bijdragen aan de volgende resultaten:

- Voorzien in de regionale behoefte aan extra woningen onder andere voor starters, extra nultredenwoningen en extra zorgwoningen;
- Groei van de totale woningvoorraad 2010 - 2014 in Noord-Holland met 54.250 woningen[1]. Dit betekent 10.850 woningen per jaar;
- Voor de periode 2010-2014 bedraagt de binnenstedelijke bouwopgave hiervoor ongeveer 21.700 woningen. In dit cijfer is de vervangende nieuwbouw voor gesloopte woningen niet meegenomen;
- Extra zorgwoningen in Noord-Holland in de vorm van cluster-wonen, begeleid-wonen en woonservicecentra;
- Een energiebesparing van tenminste 30% in alle nieuw te bouwen en te renoveren woningen.

Versterking van de sociaal - culturele infrastructuur.
Wij willen de relatie tussen de ontwikkeling van de sociaal-culturele infrastructuur en de stedelijke vernieuwing versterken. Daarbij vinden we de wisselwerking tussen het sociaal beleid en het beleid dat zich op de fysieke en economische leefomgeving richt van groot belang. Dat geldt niet alleen

---

[1] Dit is de woningbouwopgave voor geheel Noord-Holland zoals opgenomen in de gebiedsdocumenten voor de verstedelijkingsafspraken 2010-2020. De opgave is inclusief de te bouwen woningen in de gemeenten Alkmaar, Amsterdam, Haarlem en Zaanstad die hun ISV-budget rechtstreeks van het rijk en niet via de provincie ontvangen. Daarvan is de bijdrage van Amsterdam bepaald op 20.000 woningen. De exacte opgave voor de andere rechtstreekse gemeenten moet nog worden bepaald in de regionale actieplannen die de eerste helft van 2010 gereed zullen komen

voor de sectoren zorg en welzijn maar ook voor cultuur en cultuurhistorie. Een voorbeeld: herbestemming van monumentale gebouwen en de inzet van culturele planologie bij inrichting en vormgeving van de openbare ruimte kan de ruimtelijke kwaliteit en (culturele) identiteit van een stad, wijk of dorp versterken. Bovendien kan het ook de participatie en betrokkenheid van bewoners bij de fysieke veranderingen in hun directe omgeving bevorderen.

Binnen de versterking van de sociaal-culturele infrastructuur willen wij bij voorrang de integrale aanpak van vitaal wonen bevorderen.
Bouwen en verbouwen is nodig om voldoende passende woningen te krijgen voor starters, jongeren, senioren en zorgvragers. Ons uitgangspunt is dat algemene voorzieningen in de woonomgeving voor iedereen toegankelijk en bruikbaar moeten zijn.

Door de vergrijzing en doorgaande extramuralisering neemt het aantal zorgvragers in buurten toe. De behoefte aan toegankelijke woningen met in de buurt zorg- en welzijnsvoorzieningen wordt groter. Ouderen blijven steeds langer zelfstandig wonen, ook als de vraag naar zorg groter wordt. Bij de inrichting van de woonomgeving dient het principe "design for all" voorop te staan. De woonomgeving moet zo zijn ontworpen dat men op straat en bij het bezoeken van voorzieningen geen onoverkomelijke fysieke obstakels tegenkomt. Verder moet de woonomgeving in sociale zin veilig zijn en moeten er voldoende voorzieningen in de buurt zijn (zoals zorginstellingen, winkels, een postkantoor, etc). De kwaliteit van de leefomgeving, (het groen, de sfeer, de openbare ruimte en de nabijheid van voorzieningen) is essentieel voor het sociaal goed functioneren van woonwijken. Bibliotheken, dorps- en buurthuizen, sport en onderwijsvoorzieningen kunnen vaak in combinatie met elkaar worden ontwikkeld en daardoor een duurzame bijdrage aan de leefbaarheid vormen. Zeker als daar ook commerciële diensten (gemaksdiensten, detailhandel, horeca) in betrokken worden.

De oplossing moet komen van "lokaal maatwerk". Gemeenten zijn daarvoor de eerstverantwoordelijke bestuurslaag. Zij moeten samenwerken met woningcorporaties, zorginstellingen, bewonersorganisaties om te komen tot een compleet aanbod van voorzieningen. Combinaties van voorzieningen in flexibele vastgoedformules als 'multfunctionele accomodaties" (MFA's) en "woonservicecentra" blijken succesvol. De provincie wil lokale partijen ondersteunen om dergelijke combinaties te maken. Het ISV is daarvoor in het verleden succesvol ingezet, dit succes willen we voortzetten.

Gewenst resultaat

1. Een ruimtelijke kwaliteit van de woonomgeving die ertoe leidt dat ouderen en mensen met een functiebeperking zo lang mogelijk in hun eigen leefomgeving kunnen functioneren.
2. Een compleet en wijkgericht aanbod van zorg- en sociale voorzieningen in de buurten,
3. Het realiseren van nieuwe zorginfrastructuur, zoals bijvoorbeeld (wijk)steunpunten, HOEDen en GOEDen.

4. Gecombineerde voorzieningen in formules als MFA's en woonservicecentra, die tot stand moeten komen in samenwerking tussen gemeenten, welzijnsorganisaties, zorgaanbieders, woningbouwcorporaties, zorgvragersorganisaties en zorgverzekeraars.

Herbestemming van cultureel erfgoed als identiteitsdragers van buurt, wijk of dorp

Als voorbeelden van maatregelen, die afhankelijk van de situatie kunnen leiden tot een goede vernieuwing van de stad (dorp) en de sociaal-culturele infrastructuur kunnen wij noemen:

- Ontmoetingsplaatsen in de openbare ruimte, zowel voor jongeren als voor ouderen; voor autochtonen en allochtonen;
- Multifunctionele accommodaties waarbij de relaties met sociale netwerken bestaan en worden onderhouden;
- Initiatieven brede school;
- Ruimte voor sport en spel in de directe omgeving; ook in plattelandsgebieden;
- Opvangvoorzieningen voor doelgroepen die buiten de boot vallen zoals zwerfjongeren en dak- en thuislozen;
- (Opnieuw) geschikt gemaakte gebouwen voor culturele doeleinden, zoals theaters, podia, bibliotheken en musea;
- Behoud door ontwikkeling van cultureel erfgoed door er een eigentijdse bestemming aan te geven.
- Inzet van culturele planologie bij inrichting en vormgeving van de openbare ruimte en participatie van bewoners.

Versterking van de stedelijke economie

Behoud of uitbreiding van ruimte voor economische activiteiten in bestaande stedelijke gebieden is van belang voor de werkgelegenheid en de verhoging van de arbeidsparticipatie.
Werkfuncties in de directe woonomgeving kunnen bijdragen aan de veiligheid op straat. Het aanbieden van kleinschalige, betaalbare en toegankelijke bedrijfsruimte bevordert bovendien het ondernemerschap en maakt het starters in ondernemersland makkelijker (broedplaatsfunctie). Het is daarnaast van groot belang dat in het bestaand bebouwd gebied voldoende ruimte voor bedrijfshuisvesting wordt gecreëerd om de vraag naar ruimte op nieuwe bedrijventerreinen zoveel mogelijk te beperken.

Een gezonde stadseconomie bevordert de werkgelegenheid en biedt mogelijkheden voor de bewoners om zich te ontplooien. Werkfuncties met een wijkgericht afzetgebied (bijv reparatie, zorg, ambacht) horen in de woonomgeving thuis. Ook minder milieubelastende kleinschalige en creatieve werkfuncties kunnen prima een betaalbaar onderkomen tussen de woningen vinden. Dat heeft tot gevolg dat de acceptatie van en respect voor de werkfunctie in de wijk wordt vergroot. Voorwaarde is dat door een goede ruimtelijke planning en handhaving op het gebied van verkeer en milieu de hinder voor bewoners beperkt blijft. Een goede cohesie tussen wonen en werken schept een gunstig klimaat voor starters met innovatieve ideeën.

Anderzijds zijn in wijken situaties ontstaan waarin grootschalige milieubelastende werkfuncties de leefbaarheid in de weg zitten. Om

gewenste stedelijke vernieuwing mogelijk te maken is soms bedrijfsverplaatsing nodig. Het ISV-geld kan mede ingezet worden om transformatie van bedrijfslocaties mogelijk te maken. Algemeen uitgangspunt is dat ruimte voor economie behouden blijft. Verlies aan ruimte voor economische activiteiten dient gecompenseerd te worden. Daarbij is het van belang dat er op regionale schaal ruimte is voor bedrijvigheid die toch uit milieuoverwegingen uit de herstructureringsgebieden of stedelijke gebieden moet verdwijnen.

Gewenst resultaat
Met deze beleidsprioriteit willen we een bijdrage leveren aan de volgende resultaten:

- Functiemenging. Dit geschiedt door in woongebieden geschikte bedrijfsruimten te behouden of tot stand te brengen. Te denken valt aan het ontwikkelen van bedrijfsruimte voor (door-)startende ondernemers in en bij woonwijken of in bedrijfsverzamelgebouwen. Het gaat hierbij om kleinschalige bedrijfsruimte en niet om kantoorfuncties.
- Verplaatsing van bedrijven indien noodzakelijk voor herstructurering of voor transformatie van werklocaties. Verplaatsingskosten voor transformatie kunnen uit de hogere grondopbrengst door omzetting naar een woonfunctie worden betaald. Van belang is dat de getransformeerde wijk ook ruimte biedt aan economische activiteiten die zich verdragen met de woonfunctie (functiemenging) en dat de te verplaatsen bedrijven een alternatieve locatie krijgen aangeboden.

Uitwerking rijksdoelstellingen bodemkwaliteit en water als basis van een gezonde en duurzame leefomgeving

<u>Bodem</u>

In het Rijksbeleidskader ISV-3 is beschreven welke aspecten het Rijk belangrijk vindt. De provinciale Noord-Hollandse uitwerking daarvan is toegespitst op de aanpak van daadwerkelijke risico's op de zogenaamde spoedlocaties en op het saneren van bodems in relatie tot stedelijke vernieuwing. Omdat de informatievoorziening hierover van belang is, wordt ook aandacht gegeven aan een up-to-date Bodeminformatiesysteem.
In tegenstelling tot ISV2 zullen bodemtaken die samenhangen met andere kaders dan ISV, bijvoorbeeld het Besluit bodemkwaliteit, niet uitgevoerd kunnen worden in het kader van ISV en met inzet van ISV-budget. Dit betreft bijvoorbeeld taken als het opstellen van bodemkwaliteitskaarten en het genereren en verwerken van uiteenlopende data hiervoor. Overigens is de verwachting dat de onderzoeken op mogelijke spoedlocaties in belangrijke mate reeds in ISV2 zijn uitgevoerd.

In het landelijk convenant is aangegeven, dat er rond 2011 een 'midterm review' zal plaatsvinden. Reden is dat er mogelijk sprake is van een disbalans tussen het beschikbare budget en de geformuleerde ambities. Mocht hieruit blijken dat het budget tekort schiet om de ambities te realiseren, dan kunnen de ambities mogelijk bijgesteld worden.

Gewenst resultaat:

- Alle locaties met (mogelijk) risico's voor de volksgezondheid, de zogenaamde humane spoedlocaties, zullen worden onderzocht en indien nodig gesaneerd of beheerst;
- Alle locaties met (mogelijk) risico's op verspreiding van verontreinigende stoffen (spoedlocaties op basis van verspreidingsrisico's) en risico's voor ecosystemen (ecologische spoedlocaties) zullen worden onderzocht en indien nodig zoveel mogelijk gesaneerd of beheerst. Indien er sprake is van grootschalige grondwaterverontreiniging zal in samenwerking met betrokken partijen door middel van een gebiedsgerichte aanpak beheersing of sanering plaatsvinden;
- Nakomen afspraken met betrekking tot uitvoering van nazorg bij saneringslocaties met restverontreiniging;
- De stedelijke vernieuwing mag niet door bodemverontreiniging stageneren: belemmeringen van maatschappelijke ontwikkelingen door bodemverontreiniging zullen zoveel mogelijk weggenomen worden;
- Een operationeel en up to date gehouden Bodeminformatiesysteem maakt adequate informatievoorziening richting burgers en andere belanghebbenden mogelijk.

Water

De provincie wil, samen met de waterschappen het rijk, bereiken dat in steden en dorpen geen structurele wateroverlast of watertekort meer ontstaat. Daarnaast wil de provincie de kansen benutten om de omgevingskwaliteit in de stad te verbeteren door het inpassen van water en door het terugbrengen van de cultuurhistorische waarde van water.

Gewenst resultaat

De KRW-doelen voor de grond- en grondwaterkwaliteit worden in principe in 2015, maar uiterlijk in 2027 behaald.

5. Financiële middelen

Rijksmiddelen
Het totaal aan rijksmiddelen voor de Noord-Hollandse gemeenten die hun ISV budget via de provincie ontvangen is € 34.030.000[2] Vier grote steden (Alkmaar, Amsterdam, Haarlem en Zaanstad) ontvangen hun ISV-budget rechtstreeks van het Rijk. Zie hieronder een overzicht.

Tabel: Rijksmiddelen voor ISV in de periode 2010-2014 (in miljoenen euro's)

Gebied	ISV-3 (excl bodem)	ISV3 Bodem (indicatief)	Totaal
Rechtstreekse gemeenten Noord-Holland	**202,15**	**63,78**	**265,93**
w.v Alkmaar	5,40	1,85	7,25
w.v. Amsterdam	176,14	56,85	232,98
w.v. Haarlem	13,36	1,94	15,30
w.v. Zaanstad	7,25	3,14	10,39
Niet-rechtstreekse gemeenten Noord-Holland	**23,47**	**10,56**	**34,03**
Rest Nederland	**698,95**	**167,66**	**866,61**
Totaal Nederland	**924,57**	**242,0**	**1.166,57**

Voor de niet-rechtstreekse gemeenten in Noord-Holland is het budget ongeveer gehalveerd. De grootste achteruitgang zit in het budget voor bodemsanering dat tot een derde is teruggebracht ten opzichte van de periode 2005 - 2009. Het budget voor fysieke projecten is 35% minder dan de voorafgaande periode.

Zoals eerder in dit beleidskader vermeld, is met het rijk afgesproken om het ISV voor de niet-rechtstreekse gemeenten vanaf 2011 rechtstreeks in het provinciefonds te storten in de vorm van een doeluitkering. Voor de besteding zullen nog aparte prestatieafspraken worden gemaakt met het rijk. Dat betekent dat het regime voor besteding en verantwoording van deze gelden verandert en dat de wet stedelijke vernieuwing niet meer van kracht zal zijn. Wij zullen na overleg met het rijk nagaan op welke juridische basis wij het beleid voor stedelijke vernieuwing na 2011 vorm kunnen geven en hoe onze relatie met de gemeenten geformaliseerd wordt.

[2] Dit is inclusief een indicatief bedrag van €10.560.000 aan middelen voor bodemsanering dat nog definitief door het rijk moet worden vastgesteld.

In september 2009 maken wij aan de gemeenten in Noord-Holland indicatief bekend welk bedrag voor hen voor de gehele periode 2010-2014 beschikbaar zal zijn voor stedelijke vernieuwing. Wij zullen daarvoor een verdeelsleutel hanteren die rekening houdt met de reële opgave voor stedelijke vernieuwing en de beleidsprioriteiten die wij hanteren. Omwille van de continuïteit kiezen wij er voor om met dit beleidskader voor de gehele periode 2010-2014 aan de gemeenten duidelijkheid te verschaffen over de beleidsdoelen en de eisen die we stellen aan gemeentelijke programma's en projecten. Als in de loop van de periode meer duidelijkheid komt over de prestatieafspraken tussen rijk en provincies kunnen wij aanvullende afspraken maken met de gemeenten over hun stedelijke vernieuwingsprogramma's en projecten.

Provinciale middelen
In 2008 hebben wij besloten om 10 miljoen euro van de zgn. tweede investeringsimpuls Noord-Holland (TWIN-H) te bestemmen voor stedelijke vernieuwing in Noord Holland. Wij willen dit geld gericht inzetten voor stedelijke vernieuwingsprojecten die direct aansluiten bij het provinciale beleid. We zullen de regels en criteria daarvoor nog nader vastleggen.

Multiplier: voor- nadelen
Wij willen bevorderen dat de gemeenten het ISV hanteren als vliegwiel. Het ISV moet andere investeringen in stedelijke vernieuwing helpen genereren. Ook private partijen (woningcorporaties, bedrijfsleven en anderen) moeten worden verleid om te investeren in het bestaand stedelijk gebied. Dat kan het beste door het ISV geld in te zetten voor de onrendabele onderdelen van investeringen en met de andere partijen daarbij af te spreken dat zij in het zelfde gebied gaan investeren.

Om dit te bewerkstelligen is in vorige perioden de multiplier als instrument ingezet. Dat wil zeggen dat de provincie bij de besteding van het ISV-geld als eis heeft gesteld dat tegenover de inzet van ISV-geld een veelvoud daarvan moet staan aan investeringen door de marktsector en gemeente. De multiplier werd voor programmagemeenten berekend over het totale programma van een gemeente, dus inclusief stedelijke vernieuwings-projecten waar geen ISV aan is besteed. Voor notitiegemeenten werd de multiplier per project getoetst.

Het hanteren van een multiplier op deze manier heeft bezwaren, zoasl toegelicht in hoofdstuk 2. Met name wat betreft de administratieve lasten die het met zich meebrengt. Het voordeel van een multiplier is echter dat het partijen dwingt om afspraken te maken over het totale investeringsniveau in stadsvernieuwingsprojecten. Daarnaast zorgt het ervoor dat de stedelijke vernieuwing marktgericht blijft. Er moeten namelijk wel rendabele onderdelen in het programma zitten om commerciële partijen te interesseren om ook te investeren.

Gewijzigde hantering van de multiplier
Vanwege de genoemde voordelen kiezen wij ervoor om bij het beoordelen van gemeentelijke programma's en notities vooraf te toetsen of de

verhouding tussen het ISV geld en de totale investeringen voldoende is. Aan het eind van de periode zullen wij toetsen of de afgesproken resultaten worden gehaald en niet of de financiële verdeling optimaal is geweest. Op deze wijze worden de administratieve lasten beperkt.

De afgelopen periode is gebleken dat de gehanteerde multipliers uit de ISV-2 periode over het algemeen haalbaar zijn. Voor de ISV-3 periode worden bij de beoordeling van het vliegwieleffect van gemeentelijke programma's en projecten dezelfde normen gehanteerd:

- in gebieden met een relatief gunstig investeringspotentieel wordt maximaal 1/15 deel van de totale geraamde kosten uitgekeerd
- in gebieden met een relatief ongunstig investeringspotentieel (IJmond, West-Friesland en de Kop van Noord-Holland) wordt maximaal 1/12 deel van de totale geraamde kosten uitgekeerd.

Voor bodemsaneringsprojecten en geluidsaneringsprojecten worden lagere multipliers gehanteerd. Zie hiervoor de handreiking 'MOP en notitie ISV -3' en de speciale handreiking voor bodemsanering: 'Nieuw Bodemstede' die als bijlage daaraan is toegevoegd.

6. Vereisten voor gemeentelijke programma's en projecten

Status gemeenten
De wet stedelijke vernieuwing maakt onderscheid tussen twee soorten gemeenten:

1. Programmagemeenten. Dit zijn grotere gemeenten die meerdere ISV-projecten uitvoeren. Zij krijgen de verplichting om hun opgaven voor ISV voor de komende periode vast te leggen in een meerjaren ontwikkelingsprogramma (MOP). De provincie stelt voor de behandeling van de MOP de hoogte van het indicatieve ISV vast. Na goedkeuring door GS van een MOP wordt dit bedrag voor de duur van het investeringsprogramma eenmalig toegekend en in jaarlijkse delen uitgekeerd.
2. Overige gemeenten (in Noord-Holland; notitiegemeenten). Dit zijn kleinere gemeenten die over het algemeen slechts een klein aantal stedelijke vernieuwingsprojecten uitvoeren. Ook voor deze gemeenten wordt een indicatief investeringsbudget gereserveerd. Deze gemeenten kunnen vervolgens projecten indienen om een deel van het gereserveerde bedrag te kunnen ontvangen. In Noord-Holland vragen wij ook aan deze gemeenten om hun stedelijke vernieuwingsopgaven vast te leggen in een (eenvoudige) notitie waarin een lange termijn visie en een planning ten aanzien van stedelijke vernieuwing staat aan ten grondslag ligt.

Wij hebben in 2004 17 gemeenten aangewezen als programmagemeenten voor de periode 2005-2009. Deze aanwijzing willen we voor de periode 2010-2014 ook hanteren. Indien een gemeente van status wil wijzigen kan zij daarvoor een gemotiveerd verzoek indienen bij GS. Motivering voor het wijzigen van de status kan gevonden worden in de aard en omvang van de stedelijke vernieuwingsopgave en het aantal uit voeren projecten.

De volgende gemeenten zijn aangewezen als programmagemeenten:

Programmagemeenten in Noord-Holland			
Amstelveen	Den Helder	Heemstede	Huizen
Bergen	Enkhuizen	Heerhugowaard	Purmerend
Beverwijk	Haarlemmermeer	Hilversum	Velsen
Bussum	Heemskerk	Hoorn	Zandvoort
Castricum			

Het onderscheid tussen notitie- en programmagemeenten is in de volgende tabel samengevat:

Onderdeel		Notitiegemeente	Programmagemeente
Aanvraag		Projectenlijst met beschrijving van doelen, eenvoudige begroting en planning Separate aanvraag per project	Meerjaren-ontwikkelingsprogramma met beschrijving van doelen, projecten, begroting en planning.
Reservering / beschikbaar stellen gelden		Op basis van de verdeelsleutel & de notities wordt het ISV bedrag gereserveerd	Op basis van de verdeelsleutel en het MOP wordt het ISV bedrag verleend
Daadwerkelijke uitkering		Na goedkeuring van een separate aanvraag voor een projectbijdrage vindt uitkering plaats in één of meerdere delen	Uitkering in vaste jaarlijkse termijnen.
Berekeningswijze ISV bijdrage		Op projectniveau	Op programmaniveau
Herijking		Januari 2014	Geen herijking
Integraal		Mag op projectniveau	Moet op programmaniveau.
Verantwoording		Facultatieve voortgangsgesprekken (op verzoek provincie/gemeente) Rapportage bij voltooiing project	Jaarlijkse voortgangsgesprekken, eenmalige formele tussentijdse voortgangsrapportage en eindrapportage in 2015
Start project		Binnen 6 maanden na verlening en uiterlijk 31-12-2014	Voor 31-12-2014

Programmagmeenten

Wij streven ernaar dat de meerjarenprogramma's van de programmagemeenten beknopt, helder en duidelijk zijn. Veel van de onderbouwing van gemeentelijke doelen die in de ISV-2 programma's nog uitgebreid vermeld stond, kan vervangen worden door verwijzingen naar gemeentelijke structuurvisies of andere gemeentelijke plannen. Indien de gemeente een vastgestelde structuurvisie heeft dan moet het MOP bijdragen aan de doelstellingen die daarin vermeld staan. Wij verwachten daarnaast dat het MOP aansluit bij het Rijks- en provinciebeleid.

De meerjaren ontwikkelingsprogramma's moeten volgens de wet stedelijke vernieuwing voldoen aan een aantal eisen, waarbij wij vooral nadruk leggen op de volgende elementen:

- een onderbouwde opgave van de gemeentelijk doelen, weergegeven in meetbare en toetsbare resultaten;

- De resultaten moeten zijn verwoord in meetbare termen die refereren aan de landelijke doelstellingen en provinciale beleidsprioriteiten in dit beleidskader;
- een financiële paragraaf waarin de totale te verwachten investeringen en opbrengsten voor stedelijke vernieuwing voor de periode 2010-2014 in beeld worden gebracht inclusief investeringen van derden.

Wij zullen bij het beoordelen van de gemeentelijke programma's ook toetsen of de ISV-middelen in een aanvaardbare verhouding staan met de totale investeringen zoals wij in de paragraaf financiële middelen hebben vermeld. Na goedkeuring van het gemeentelijk programma wordt het ISV voor de totale periode toegekend en kan de gemeente het programma uitvoeren. De provincie houdt door middel van voortgangsgesprekken en eigen monitoring zicht op de resultaten. Verantwoording over het totale programma vindt plaats aan het eind van de periode.

Notitiegemeenten
Net als voor programmagemeenten maken wij voor de overige gemeenten in 2009 indicatief bekend hoe groot het budget is waarop zij aanspraak kunnen maken. De gemeenten worden vervolgens uitgenodigd een lijst met projecten in te dienen die zij in de periode 2010-2014 met behulp van ISV-geld willen uitvoeren. De informatie die wij over deze projecten willen ontvangen zullen we nader specificeren in een format. Wij zullen van deze vooraangemelde projecten beoordelen of zij aansluiten bij de Rijks- en provinciale doelstellingen voor ISV en of zij voldoen aan de eis van een goede verhouding tussen ISV en totale investering.

Wij kunnen vervolgens het indicatieve budget voor de aangemelde projecten reserveren. Definitieve toekenning van het ISV vindt plaats aan de hand van een aanvraag van de gemeente als het project uitvoeringsgereed is. Als het budget is gereserveerd kunnen gemeenten andere, niet eerder aangemelde, projecten indienen, maar moeten dit wel motiveren. In januari 2014 zal een herijking plaatsvinden waarbij het niet-bestede geld opnieuw over de gemeenten kan worden verdeeld.

Regionale afstemming
De wet stedelijke vernieuwing vereist ook dat gemeenten over hun plannen overleggen en dat zij de inhoud met elkaar afstemmen.

Het MOP / de notitie dient bovenlokaal te zijn afgestemd met regiogemeenten. Daarnaast moet het MOP / de notitie aansluiten bij bestaande én toekomstige regionale ontwikkelingen.

Hoe afstemming plaatsvindt is vrij. Wel verwachten wij dat afstemming plaatsvindt op bestuurlijk niveau. Dit kan bijvoorbeeld door het MOP / de notitie te laten goedkeuren in een regionaal bestuurlijk overleg. De gemeente dient aan te tonen dat deze afstemming is geslaagd. Dit kan zij doen door bijvoorbeeld een vastgesteld gespreksverslag van het regionaal bestuurlijk overleg toe te zenden.

Indien geen overeenstemming wordt bereikt, dan stelt de provincie het op prijs hierover geïnformeerd te worden. Indien gewenst is de provincie bereid op te treden als intermediair.

7. Procedure en planning

Traject vaststelling Beleidskader, verdeelsleutel en verordening

- 25 augustus 2009: Beleidskader ISV-3 en handreiking voor gemeenten voorlopig vaststellen in GS
- 25 augustus 2009: Indicatief budget per gemeente en status gemeenten vaststellen in GS
- Na 25 augustus 2009: Brief aan gemeenten met inhoud voorlopig beleidskader, indicatief budget en status
- 22 september 2009: Vaststellen verordening ISV- 3 in GS
- 5 oktober 2009: behandeling beleidskader en verordening ISV-3 in Statencommissie ROG
- 16 november 2009: Vaststellen verordening in PS
- Eind november 2009 Verspreiden definitief beleidskader en verordening

Beoordelingstraject gemeentelijke plannen en subsidieverlening
Formeel zullen beleidskader, handreiking en verordening beschikbaar zijn vanaf 15-10-09. Dat is laat voor die gemeenten die tijdig willen kunnen starten met projecten in de ISV-3 periode. Daarom wordt het beleidskader en de handreiking al onderhands beschikbaar gesteld na 25 augustus 2009 en de verordening begin september 2009. Snelle gemeenten kunnen dan aan de slag om begin 2010 klaar te zijn om te starten. Andere gemeenten zullen meer tijd nodig hebben. Daarom zijn er twee schema's in hoofdlijnen om programma's en notities eerst in concept ambtelijk en vervolgens definitief bestuurlijk te beoordelen.
De provincie zal der snellere gemeenten in november/ december 2009 ambtelijk kunnen adviseren over hun concept plannen. Daarna kunnen gemeenten hun definitieve (bestuurlijk vastgestelde) plannen ter goedkeuring bij de provincie indienen. De omvang van de beoordelingsoperatie is zo groot, dat 1 april de eerst mogelijke formele startdatum wordt voor ISV- 3 projecten.
In schema:

Eerste ronde (voor snelle gemeenten)	**Tweede ronde**
1 november 2009: inleverdatum voor concept gemeentelijke plannen	15 december 2009: inleverdatum voor concept gemeentelijke plannen
November/december 2009: ambtelijke advisering provincie over concept gemeentelijke plannen	December/ januari 2009: ambtelijke advisering provincie over concept gemeentelijke plannen
1maart 2010: inleverdatum definitieve (bestuurlijk vastgestelde) plannen	1mei 2010: inleverdatum definitieve (bestuurlijk vastgestelde) plannen
1mei 2010: uiterste datum GS-besluit over gemeentelijke plannen	1 juli 2010: uiterste datum GS-besluit over gemeentelijke plannen

Provincie Noord-Holland

Handreiking Meerjarenontwikkelingsprogramma en notitie

Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing 3 (2010 - 2014)

Documentatie ISV-3

De documentatie voor het investeringsbudget stedelijke vernieuwing 3 (hierna: ISV-3) bestaat uit 4 onderdelen: de uitwerking van het Rijksbeleidskader, de Handreiking, Nieuw Bodemstede en de verordening.

Beleidskader

De provinciale uitwerking van het Rijksbeleidskader is de beleidsmatige, weergave van wat de provincie Noord-Holland beoogt met het ISV - 3. Het concentreert zich op de wijze waarop de provincie het ISV in de periode 2010 - 2014 wil gaan besteden, wat voor doelen de provincie en het Rijk wensen te bereiken en wat voor middelen hiervoor beschikbaar zijn gesteld.

Handreiking

De handreiking is bedoeld als hulp bij het aanvragen van het ISV-3 door gemeenten. Het document geeft de procedure aan voor het aanvragen van ISV gelden in de vorm van een stappenplan; het geeft tevens een aantal spelregels, praktische informatie en voorbeelden voor het concreet maken van (gemeentelijke project-/notitie-/programma)doelen. Als bijlage is het document Nieuw Bodemstede toegevoegd.

Nieuw Bodemstede

Nieuw Bodemstede is de provinciale handreiking voor het hoofdstuk bodem binnen de gemeentelijke notities en meerjarenontwikkelingsprogramma's. Nieuw Bodemstede wordt door de provincie aan de bodemcontactpersonen van gemeenten en milieudiensten digitaal beschikbaar gesteld en is ook als bijlage toegevoegd bij de handreiking.

Verordening

De verordening is de juridische vastlegging van de voorwaarden die verbonden worden aan de besteding van het ISV.

Inhoudsopgave

Deel I: Algemeen

1. Indeling

Deze handreiking is bedoeld als hulp voor Noord-Hollandse gemeenten bij het aanvragen van Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) in de periode 2010-2014. Hij moet gelezen worden in combinatie met het provinciale beleidskader (Stedelijke Vernieuwing in Noord-Holland 2010-2014) dat door Provinciale Staten in 2009 wordt vastgesteld. De voorwaarden die verbonden worden aan de besteding van het ISV zijn vastgelegd in de verordening ISV3.

De handreiking bestaat uit 3 delen. Gestart wordt met een algemeen deel waarin is beschreven wat wordt verstaan onder stedelijke vernieuwing, wat de Rijks- en provinciedoelstellingen zijn, wat voor verschillen er zijn in de behandeling van notitie- en programmagemeenten en hoe de ISV bijdrage wordt berekend. In het tweede deel is aangegeven hoe ISV-3 gelden kunnen worden aangevraagd, hoe de aanvraag wordt beoordeeld en op wat voor wijze wij tussentijds de voortgang willen bespreken. In het derde en laatste deel zijn de planning en contactgegevens weergegeven. Daarnaast treft u in bijlage 1 een concretisering aan van de Rijks- en provinciedoelen, in bijlage 2/3 een format voor het programma of de notitie en in bijlage 4 de speciale handreiking voor het onderdeel bodemsanering.

2. Achtergrond ISV3

Het ISV-3 is een rijksbijdrage gericht op stedelijke vernieuwing. Voorheen verstrekten drie ministeries afzonderlijk (VROM, LNV en EZ) van elkaar diverse bijdragen voor het verbeteren van de leefbaarheid in steden. Sinds 2000 zijn deze geldstromen samengevoegd tot één brede doeluitkering voor steeds een periode van vijf jaar, het investeringsbudget stedelijke vernieuwing (ISV).

Stedelijke vernieuwing wordt in de Wet stedelijke vernieuwing gedefinieerd als: *"de op stedelijk gebied gerichte fysieke inspanningen die strekken tot verbetering van de leefbaarheid en veiligheid, bevordering van een duurzame ontwikkeling en verbetering van de woon- en milieukwaliteit, versterking van de culturele kwaliteiten, bevordering van de sociale samenhang, verbetering van de bereikbaarheid, verhoging van de kwaliteit van de openbare ruimte of anderszins tot structurele kwaliteitsverhoging van dat stedelijke gebied.'*

Voor de niet-rechtstreekse gemeentes is de provincie aangewezen als verstrekker van het ISV - 3. Het Rijk heeft aangekondigd door middel van een decentralisatie-uitkering de sturing van het ISV meer te willen onderbrengen bij rechtstreekse gemeenten en provincies. Een decentralisatie-uitkering is vrij te besteden geld, dat tot de algemene middelen van het Gemeente- en Provinciefonds behoort. De financiële verantwoording vindt daarom plaats aan de Gemeenteraad en aan Provinciale Staten in plaats van aan het Rijk[1].

---

[1] Zie (Rijks)Beleidskader ISV-3, Min. van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordeningen en Milieubeheer.

De nadruk bij stedelijke vernieuwing ligt op de volgende elementen:

- Het vergroten van de efficiëntie door integraal samen te werken op meerdere beleidsterreinen, waar mogelijk met meerdere partners. ISV projecten dienen een uitstraling te hebben die groter is dan alleen het onderwerp van het project, leveren een bijdrage aan meerdere beleidsdoelen en zijn bij voorkeur een mix van overheid (provincie en gemeente), semi-overheid (corporaties, zorginstellingen, energie-bedrijven, etc) en het bedrijfsleven.
- Ruimtelijk fysieke maatregelen; ISV projecten betreffen primair het faciliteren door middel van bouwen. Elk project dient daarom 'bakstenen en/of zand' te bevatten.
- Woon- en stedelijke kernen; het betreft *stedelijke* vernieuwing. Projecten dienen plaats te vinden in bestaand bebouwd gebied en niet op uitleglocaties.

3. Beleid

De doelstellingen van het Rijk voor het derde investeringstijdvak zijn vastgelegd in het Rijksbeleidskader ISV-3[1]:

1. bevordering van de kwaliteit en differentiatie van de woningvoorraad,
2. bevordering van de fysieke kwaliteit van de leefomgeving,
3. bevordering van een gezonde en duurzame leefomgeving in het algemeen en in het bijzonder bodem, geluid en luchtkwaliteit.

Aanvullend op het rijksbeleidskader ISV-3 heeft de provincie aangegeven wat zij wil bereiken met onder andere de inzet van de ISV-bijdrage[2]:

4. balans bereiken tussen vraag en aanbod op het gebied van wonen,
5. versterking van de sociaal-culturele infrastructuur,
6. versterking van de stedelijke economie.

Hoe gaan we met de provinciale doelstellingen om?

Het Rijksbeleidskader is het uitgangspunt. De doelstellingen van het rijk, uitgewerkt in meetbare afspraken, zijn voor ons een minimumpakket. Daarnaast vragen we gemeenten in hun programma of notitie aandacht te besteden aan de provinciale beleidsprioriteiten ten aanzien van wonen, versterking sociaal-culturele infrastructuur en versterking stedelijke economie. De gemeenten kunnen de provinciale prioriteiten meenemen bij het opstellen van hun programma en notities. Wij hebben de door ons gewenste resultaten van de doelstellingen opgenomen in de provinciale uitwerking van het Rijksbeleidskader en hebben deze verder uitgewerkt in een criterialijst die als bijlage is bijgevoegd[3].

[2] Zie Provinciaal Beleidskader ISV-3, d.d. 4 augustus 2009 .
[3] Zie Bijlage I

4. Het verschil tussen notitie- en programmagemeenten

De provincie blijft een onderscheid maken tussen notitie- en programmagemeenten. In de provinciale uitwerking van het Rijksbeleidskader is aangegeven welke gemeenten zijn aangewezen als programmagemeenten. Indien een van de notitiegemeenten ook de status van programmagemeente wil krijgen kan zij daarvoor een gemotiveerd verzoek indienen bij het college van Gedeputeerde Staten. Motivering voor het wijzigen van de status kan gevonden worden in de aard en omvang van de stedelijke vernieuwingsopgave en het aantal uit voeren projecten. Een gemeente die nu de status van programmagemeente heeft, kan ook verzoeken om te wijzigen naar de status notitiegemeente.

Het onderscheid tussen notitie- en programmagemeenten is in de volgende tabel samengevat:

Onderdeel		**Notitiegemeente**	**Programmagemeente**
Aanvraag		Projectenlijst met beschrijving van doelen, eenvoudige begroting en planning Separate aanvraag per project	Meerjaren-ontwikkelingsprogramma met beschrijving van doelen, projecten, begroting en planning.
Reservering / beschikbaar stellen gelden		Op basis van de verdeelsleutel & de notities wordt het ISV bedrag gereserveerd	Op basis van de verdeelsleutel en het programma wordt het ISV bedrag verleend
Daadwerkelijke uitkering		Na goedkeuring van een separate aanvraag voor een projectbijdrage vindt uitkering plaats in één of meerdere delen	Uitkering in vaste jaarlijkse termijnen.
Berekeningswijze ISV bijdrage		Op projectniveau	Op programmaniveau
Herijking		Januari 2014	Geen herijking
Integraal		Mag op projectniveau	Moet op programmaniveau.
Verantwoording		Facultatieve voortgangsgesprekken (op verzoek provincie/gemeente) Rapportage bij voltooiing project	Jaarlijkse voortgangsgesprekken, eenmalige formele tussentijdse voortgangsrapportage en eindrapportage in 2015
Start project		Binnen een redelijke termijn na verlening en uiterlijk 31-12-2014	Voor 31-12-2014

5. Berekening van de ISV bijdrage

De verhouding tussen ISV-3 gelden en de financiële inbreng van gemeenten/derden is 1 op 15. Dit betekent dat de provincie 1/15 deel van de totale geraamde kosten van een project of programma beschikbaar stelt. Onder deze kosten wordt verstaan de projectgebonden kosten plus bouwkosten. In gebieden met een relatief ongunstig investeringspotentieel wordt er 1/12 deel van de totale geraamde kosten beschikbaar gesteld. De gebieden met een relatief ongunstig investeringspotentieel staan in het volgend kader aangegeven.

Relatief ongunstig investeringspotentieel:
Regio IJmond: Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest, Velsen.

Regio Westfriesland: Andijk, Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer, Stede Broec, Wervershoof.

Regio Kop van Noord-Holland: Anna Paulowna, Harenkarspel, Den Helder, Niedorp, Schagen, Texel, Wieringen, Wieringermeer, Zijpe.

Wij willen bevorderen dat de gemeenten het ISV hanteren als vliegwiel. Het ISV-geld moet andere investeringen in stedelijke vernieuwing helpen uitlokken. Ook private partijen (woning-corporaties, bedrijfsleven en anderen) moeten worden verleid om te investeren in het bestaand bebouwd gebied. Dat kan het beste door het ISV geld in te zetten voor de onrendabele onderdelen van investeringen en met de andere partijen daarbij af te spreken dat zij in het zelfde gebied gaan investeren. Het ISV mag gestapeld worden met andere provincie- of Rijkssubsidies/bijdragen. Hierbij geldt dat er totaal nooit meer uitgekeerd mag worden dan het werkelijke tekort.

Voor programmagemeenten wordt een deel van de totale geraamde kosten van het gehele programma uitgekeerd. *Voor notitiegemeenten wordt een deel van de totale geraamde kosten per project uitgekeerd.* Dit betekent dat de verhouding van respectievelijk 1 op 15/12 voor programmagemeenten geldt voor het gehele programma, en voor notitiegemeenten voor het project. Aan het eind van de periode zullen wij alleen toetsen of de afgesproken resultaten worden/zijn gehaald en *niet* of deze verhouding behaald is. Op deze wijze worden de administratieve lasten beperkt.

Per project mag maximaal 10% besteed worden aan projectgebonden voorbereidingskosten. Projectgebonden voorbereidingskosten zijn:

Projectgebonden voorbereidingskosten:
Onder projectgebonden voorbereidingskosten verstaat de provincie de volgende kosten:
- kosten voor het programma van eisen of bestek,
- kosten voor het ontwerp,
- kosten voor het bouwrijp maken van gronden,
- onderzoekskosten,
- en kosten voor het aanvragen van vergunningen.

Bodemsanering
Voor bodemsanering geldt een afwijkende berekeningswijze. Bij onderzoek en sanering van een spoedlocatie stelt de provincie in principe de helft beschikbaar van de totale geraamde kosten. Indien de gemeente een grotere bijdrage vanuit de ISV-middelen nodig heeft dan zal zij dit verzoek moeten motiveren. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van het stappenschema dat onderdeel uitmaakt van Nieuwe Bodemstede (i.e. de speciale handreiking voor het onderdeel bodem in ISV; zie ook deel II). In het stappenschema wordt o.a. nagegaan of er sprake is van een veroorzaker of schuldig eigenaar. Bij spoedlocaties wordt geen onderscheid gemaakt tussen locaties met een humaan en ecologische risico/urgentie of locaties met een verspreidingsrisico.

Voor onderzoek en sanering van maatschappelijk urgente locaties stelt de provincie maximaal ¼ deel beschikbaar van de totale geraamde kosten. Voor werkzaamheden voor de ontwikkeling of het instandhouden van een bodem informatie systeem (BIS) stelt de provincie maximaal de helft van de totale geraamde kosten beschikbaar.

Voor historisch onderzoek en oriënterend onderzoek nieuwe stijl ten behoeve van de aanpak van spoedlocaties vergoedt de provincie de totale kosten.

Na uitvoering van een bodemsanering blijft er soms restverontreiniging achter. Kosten voor beheer en nazorg waarover afspraken zijn gemaakt tussen de gemeente en de provincie kunnen met ISV budget betaald worden. Hiervoor is geen noodzaak voor een eigen bijdrage, tenzij deze eigen bijdrage onderdeel uitmaakt van de gemaakte afspraken.

Geluidssanering
Een tweede uitzondering op de berekeningswijze geldt voor geluidssanering. Bij geluidssanering wordt conform de Rijksregeling een vergoeding verstrekt. Voor deze vergoeding geldt geen noodzaak tot een eigen bijdrage of bijdrage van derden. Dit betreft geluidssanering voor woningen op locaties die voorkomen op de A-lijst, mits deze locaties ***niet*** nabij Rijks- of spoorwegen zijn. Dit betreffen woningen die als gevolg van het wegverkeerslawaai in 1987 een geluidsbelasting aan de gevel van 70 dB(A) of meer ondervonden.

Deel II: Procedure voor het ontvangen van ISV-3 gelden

In dit deel wordt beschreven op wat voor wijze gemeenten een programma of notitie op kunnen stellen, hoe deze beoordeeld worden, hoe notitiegemeenten een projectbijdrage kunnen aanvragen en op wat voor wijze voortgang wordt besproken.

1. Het opstellen van een ontwikkelingsprogramma of notitie

Voor het opstellen van een programma of notitie en de bijbehorende aanvraag kan de gemeente de volgende stappen doorlopen. In de eerste kolom staat welk onderdeel doorlopen wordt; in de tweede kolom of deze geldt voor notitie- of programmagemeenten.

Paragraaf / Stap	Onderdeel	Programma- of notitiegemeenten?
1.1	Afweging en selectie van doelen	Programmagemeenten (Notitiegemeenten facultatief)
1.2	Projecten	Beiden
1.3	Begroting	Beiden
1.4	Planning	Beiden
1.5	Bovenlokale afstemming	Beiden
1.6	Toezending aan provincie	Beiden
2	Beoordeling door provincie	Beiden
3	Projectaanvraag	Notitiegemeenten

Een programma bestaat tenminste uit een overzicht van doelen, programmaonderdelen & - projecten, een begroting en een planning. Als bijlage dient het resultaat van de regionale afstemming toegevoegd te worden. Zie hiervoor paragraaf 1.5. Een notitie bestaat minimaal uit een overzicht van projecten, een eenvoudige begroting en een planning. Het staat gemeenten vrij om dit waar gewenst uit te breiden. In de volgende paragrafen worden de eisen en verwachtingen verder uitgewerkt.

De provincie maakt bij ISV-3 gebruik van een gestandaardiseerd format voor de programma's en notities. Zie hiervoor bijlage II & III.

Voor het onderdeel bodemsanering in het programma of de notitie heeft de provincie samen met vertegenwoordigers van gemeenten een speciale handreiking gemaakt, Nieuw Bodemstede. Het is de bedoeling dat gemeenten Nieuw Bodemstede als basis voor het hoofdstuk bodem gebruiken. Zij kunnen deze basis naar behoefte aanpassen of uitwerken. Voor programmagemeenten zal deze uitwerking in het algemeen uitgebreider zijn. Nieuw Bodemstede wordt door de provincie aan de bodemcontactpersonen van gemeenten en milieudiensten digitaal beschikbaar gesteld.

1.1. Afweging en selectie van doelen (facultatief voor notities)

Deze stap is verplicht voor programmagemeenten; wij raden notitiegemeenten aan ook deze stap uit te voeren.

Het opstellen van een programma start met het afwegen en selecteren van doelen. De gemeente dient zelfstandig te formuleren welke kansen en ontwikkelingsmogelijkheden op het gebied van stedelijke vernieuwing zij in de komende vijf jaar (2010 - 2014) wil aanpakken. Een bron voor deze doelen is bijvoorbeeld het huidige collegeprogramma of een structuurvisie. De zelfstandig geformuleerde doelen dienen in overeenstemming te zijn met de Rijks- en provinciedoelen.

De wijze waarop de gemeente een selectie en afweging maakt staat de gemeente geheel vrij. Wel dient de gemaakte keuze gemotiveerd te worden. Daarnaast dienen de gekozen doelen zo concreet, meetbaar, eenduidig, realistisch en tijdsgebonden mogelijk omschreven te worden. Voor het concreet maken van deze doelen treft u in bijlage 1 een lijst met criteria aan. Deze lijst is niet limitatief, maar kan dienen als hulpmiddel bij het opstellen. De gemeente kan daarnaast ook eigen criteria formuleren.

Voorbeeld:

De gemeente heeft in haar collegeprogramma opgenomen: "Wij zetten de lijn die is ingezet met de Woonvisie 2006 – 2009 verder door. In het bijzonder schenken wij daarbij aandacht aan het realiseren van meer betaalbare woningen. Daarom zullen wij minimaal 37 % van de te bouwen woningen in het goedkope segment realiseren (grensbedragen: huur maximaal € 476,-- conform wet en koop maximaal € 200.000,-- conform Woonvisie). Deze goedkope woningen worden bij het ontwikkelen van concrete bouwplannen nader gedifferentieerd naar een deel huurwoningen en een deel koopwoningen. Hiertoe zullen alle gemeentelijke bouwplannen afzonderlijk bekeken worden."[4]. Dit onderdeel van het collegeprogramma sluit aan bij het eerste Rijksdoel: het verhogen van de kwaliteit en differentiatie van de bestaande woningvoorraad en bij de provinciale doelstellingen op het gebied van wonen. Zo kan het collegeprogramma dienen als basis voor het opstellen van ISV-3 specifieke doelen.

Dit doel dient vervolgens meer concreet gemaakt te worden. Een voorbeeld:

"de gemeente stelt zich als doel om voor 2015 de differentiatie van de bestaande woningvoorraad te vergroten door het aantal starterswoningen in woonwijk X uit te breiden. De gemeente realiseert dit door 35 woningen te (laten) ontwikkelen. In deze woonwijk is er onvoldoende aanbod van dit type wooneenheden, wat blijkt uit de relatief hoge prijzen van dit type woningen. Het niet aanpakken van deze woningen resulteert in het wegtrekken van starters naar andere steden.

---

[4] *Collegeprogramma Hilversum: "Een ander spoor"*

1.2. Projecten

Nadat er concrete doelen zijn opgesteld is de volgende stap het selecteren van projecten. Notitiegemeenten mogen het eerste onderdeel overslaan en hier starten.

Programmagemeenten

Voor elk doel dient de gemeente aan te geven op wat voor wijze een project of programma bijdraagt aan de realisatie van het gekozen doel. De gemeente stelt een overzicht op van de uit te voeren programmaonderdelen c.q. project(en) en geeft aan welk doel met welk project / programmaonderdeel behaald wordt. De te behalen resultaten dienen per project / programmaonderdeel concreet, meetbaar, eenduidig, realistisch en tijdsgebonden aangegeven te worden.

Voorbeeld:

De gemeente heeft zichzelf als doel gesteld het 'het verbeteren van de leefbaarheid van wijk X door het verhogen van de kwaliteit van de openbare ruimte. Om dit doel te bereiken breidt zij voor 2015 het (binnen)stedelijk groen- & wateroppervlak uit met 100 m2 en daarnaast vergroot de gemeente het aantal sociaal-culturele voorzieningen'.

De gemeente realiseert dit doel door voor 2015 drie projecten te realiseren:
- Er wordt een buitenspeellocatie aangelegd in wijk X.
- Er wordt een plantsoen aangelegd in wijk Y ter grootte van 80 m2, voorzien van waterelementen.
- Er worden 50 bomen aangeplant in wijken X,Y en Z.

Notitiegemeenten

De gemeente dient een overzicht op te stellen van de uit te voeren project(en), waarbij de keuze voor elk project kort wordt gemotiveerd. Het totaal van deze projecten dient qua omvang aan te sluiten bij het indicatieve budget. De doelstelling van elk project en op wat voor wijze dit bijdraagt aan de doelstellingen van het Rijk resp. de provincie wordt beschreven. De doelen van het project dienen concreet, meetbaar, eenduidig, realistisch en tijdsgebonden aangegeven te worden. De criteria in de lijst in bijlage 1 zijn een hulpmiddel bij het concreet maken van deze doelen.

Voorbeeld:

De gemeente heeft 2 projecten waarvoor zij ISV subsidie aan wenst te gaan vragen:
- De realisatie van één multifunctionele accommodatie voor 2015.

Dit draagt bij aan het Rijksdoel 'bevorderen van de fysieke kwaliteit van de leefomgeving'. De gemeente wenst deze MFA te ontwikkelen vanwege het gebrek aan een centrale locatie waar zorg, scholing en cultuur op een plaats wordt aangeboden. De bouw van een MFA verbetert het gemeenschapsleven of de leefbaarheid in de buurt of wijk. Door intensief meervoudig intensief ruimtegebruik is er een besparing op de kosten van grondoppervlak en minder suboptimaal gebruik. Deze MFA wordt gebouwd via een nog te sluiten samenwerkingovereenkomst tussen de gemeente, woningcorporatie ABC, projectontwikkelaar DEF. In deze MFA komen een peuterspeelzaal, een basisschool en een sportvereniging.

- De bouw van 10 toekomstbestendige of nultreden woningen voor 2015 in wijk X ten behoeve van zorgvragers.

Dit draagt bij aan het Rijksdoel 'bevorderen van de kwaliteit en differentiatie van de woningvoorraad…'. De woningen verlagen de noodzaak voor het bouwen van extra woningen in de (nabije) toekomst als gevolg van vergrijzing. Tevens zijn er, gezien het huidige demografische bestand, een gebrek aan dit type woningen. Deze woningen worden gerealiseerd door de gemeente in samenwerking met projectontwikkelaar DEF en zorgleverancier Y.

1.3. Begroting

Het opstellen van een begroting vormt de derde stap. Hierbij wordt er een onderscheid gemaakt tussen programma en notitiegemeenten.

Programmagemeenten

Voor programmagemeenten verwachten wij een financiële bijlage waarin uitgesplitst per bron aangegeven staat welke middelen beschikbaar zijn voor het gehele programma. Als bronnen onderscheiden wij ISV-3 (Rijk), Rijk/provincie (anders dan ISV-3), gemeentelijke bijdrage en derden. Tevens dient aangegeven te worden aan welke projecten / programmaonderdelen de ISV-3 middelen besteed worden. De begroting moet volledig zijn. Waarbij rekening wordt gehouden met de berekeningswijze van de ISV-3 bijdrage. Zie hiervoor Deel I, paragraaf 5.

Notitiegemeenten

Voor notitiegemeenten verwachten wij een eenvoudig overzicht van de geraamde kosten en (ISV-3) middelen per project. Het volledige indicatieve ISV-budget dient verdeeld te worden over een (aantal) project(en). Het budget kan worden ingezet voor één grootschalig project, of voor meerdere (kleinere) projecten waarbij rekening wordt gehouden met de berekeningswijze van de ISV-3 bijdrage. Zie hiervoor Deel I, paragraaf 5.

1.4. Planning

Voor programmagemeenten verwachten wij een planning waarin indicatief aangegeven wordt wanneer de planfase is afgerond, wanneer de realisatiefase wordt gestart en wanneer het project en het programma voltooid is.

Voor notitiegemeenten verwachten wij een opgaaf wanneer de realisatiefase wordt gestart en wanneer het project voltooid is.

De uitwerking van de doelen en het overzicht van de projecten gecombineerd met een begroting en de planning vormt het programma / de notitie.

1.5. Bovenlokale afstemming & vaststelling

Het programma / de notitie dient bovenlokaal te zijn afgestemd met regiogemeenten. Het programma / de notitie moet aansluiten bij bestaande én toekomstige regionale ontwikkelingen (zoals bijvoorbeeld de bestaande woonvisies, structuurvisies en regionale plannen).

De wijze waarop afstemming plaatsvindt wordt vrijgegeven. Wel verwachten wij dat afstemming plaatsvindt op bestuurlijk niveau. Dit kan bijvoorbeeld door het programma / de notitie te laten goedkeuren in een regionaal bestuurlijk overleg. De gemeente dient aan te tonen dat deze afstemming is geslaagd. Dit kan zij doen door bijvoorbeeld een vastgesteld gespreksverslag van het regionaal bestuurlijk overleg toe te zenden.

Indien geen overeenstemming wordt bereikt, stelt de provincie het op prijs hierover geïnformeerd te worden. Indien gewenst is de provincie bereid op te treden als intermediair, het e.e.a. naar oordeel van Gedeputeerde Staten.

Voorbeeld:

Een voorbeeld: de gemeente kan met haar ISV-3 plannen aansluiting zoeken bij reeds bestaande plannen van de buurgemeenten. Indien de gemeente ervoor zorgt dat er geen conflicterende belangen zijn én de buurgemeenten zijn gehoord tijdens de planvormingfase dan is voldaan aan de eis van bovenlokale afstemming.

Een 2e voorbeeld: de gemeente ontwikkelt samen met een buurgemeente de ISV-3 plannen. Gezamenlijk wordt een oplossing gekozen die bijdraagt aan de doelstellingen van beide gemeenten. Deze oplossing wordt goedgekeurd door de raden van beide gemeentes. Op deze wijze is ook voldaan aan de eis van bovenlokale afstemming.

1.6. Bestuurlijke vaststelling programma / notitie

Het programma / de notitie dient te worden vastgesteld door de gemeenteraad van de eigen gemeente.

1.7. Toezending

Net als bij ISV 2 stellen wij u in twee ronden in de gelegenheid uw programma of notitie in conceptvorm aan ons voor te leggen voor de formele inzending. Voor de planning van deze twee rondes verwijzen wij u naar Deel III, paragraaf 1. De toezending van de conceptversie kan zowel per post als digitaal.

Na bestuurlijke vaststelling zendt u het programma / de notitie en de bijlagen naar het volgende adres:

Provincie Noord-Holland
Directie Beleid, Sector RI, ISV
Ter attentie van: Barbara Verbeek
Postbus 3007
2001 DA HAARLEM

Daarnaast ontvangen wij graag tegelijk met de originele vastgestelde programma / notitie een digitale kopie via het centrale e-mail adres: stedelijkevernieuwing@noord-holland.nl

U ontvangt een ontvangstbevestiging van uw vastgestelde programma / notitie.

2. Beoordeling

Na de schriftelijke ontvangst van uw aanvraag (zijnde het programma of de notitie) wordt deze beoordeeld. Hierbij wordt er gekeken naar de algemene kwaliteit van het programma / de notitie en specifiek naar een aantal aandachtspunten. Indien het programma of de notitie onvoldoende aansluit bij deze aandachtspunten kan een afwijzing volgen.

2.1. Aandachtspunten

De volgende aandachtspunten worden in het bijzonder door de provincie beoordeeld:

Stedelijke vernieuwing
De provincie beoordeelt of de projecten / programmaonderdelen binnen de definitie stedelijke vernieuwing passen zoals aangegeven in de Wet stedelijke vernieuwing. Zie hiervoor tevens Deel I, paragraaf 2.

Aansluiting bij Rijks- en provinciaal beleid
Wij verwachten dat het programma / de notitie aansluit bij Rijks- en provinciedoelen. Er zijn totaal zes doelen opgesteld. Wij zetten uw plannen af tegen deze doelen.

Het vergroten van de efficiëntie door integraal samenwerken.
De provincie heeft een voorkeur voor projecten en programma's waarbij integraal wordt samengewerkt op meerdere beleidsterreinen. Deze projecten / programma's zijn veelal een samenwerkingsverbond tussen meerdere publieke en private partners. Deze integrale samenwerking heeft als resultaat dat meerdere Rijks- en provinciedoelen gelijktijdig worden bereikt.

Concreet, meetbaar, eenduidig...
De provincie controleert in hoeverre uw doelen (op zowel programma als projectniveau) helder geformuleerd zijn. Wij verwachten dat uw doelen concreet, meetbaar, eenduidig, realistisch en tijdsgebonden zijn geformuleerd. In de onderstaande tabel hebben wij dit verder uitgewerkt.

Formuleringswijze	**Uitleg**
Concreet	Het resultaat is tastbaar aangegeven.
Meetbaar	De doelen zijn in afrekenbare eenheden weergegeven.
Eenduidig	De doelen zijn slechts voor één interpretatie vatbaar.
Realistisch	De doelen zijn haalbaar binnen het zelf gekozen tijdsbestek.
Tijdsgebonden	Er is een start- en een indicatieve einddatum aangegeven.

Berekeningswijze ISV-3 bijdrage
Bij programmagemeenten wordt gecontroleerd of er voldoende rekening wordt gehouden met de berekeningswijze van de ISV-3 bijdrage. De berekeningswijze geldt voor het gehele ontwikkelingsprogramma (verder: programma). Zie voor meer informatie Deel I, paragraaf 5.

2.2. Toekenning / afwijzing

Indien het programma of de notitie door Gedeputeerde Staten is goedgekeurd dan wordt dit bevestigd door middel van een beschikking tot verlening dan wel een reservering.

Programmagemeenten
In de verlening wordt aangegeven welk bedrag beschikbaar gesteld is, wanneer er voorschotten worden uitgekeerd, wat voor verplichtingen verbonden worden aan de toekenning, hoe en wanneer de voortgangsrapportage wordt gemaakt en op wat voor wijze definitieve vaststelling van het investeringsbudget aangevraagd kan worden.

Notitiegemeenten
In de reservering wordt bevestigd welk bedrag gereserveerd wordt, aangegeven welke verplichtingen hier aan verbonden worden en vanaf welk moment projectaanvragen ingediend kunnen worden.

Wij streven ernaar uw programma / notitie binnen 8 weken na afloop van de indieningstermijn te beoordelen.

Indien er sprake is van een voornemen tot afwijzing dan wordt dit door de provinciale contactpersoon met de gemeente doorgesproken. Het eventuele afwijzingsbesluit wordt door Gedeputeerde Staten genomen. De gemeente heeft bij afwijzing de mogelijkheid om via de reguliere procedure bezwaar te maken.

3. *Projectaanvraag (alleen notitiegemeenten)*

Voor notitiegemeenten geldt dat ISV-3 gelden niet rechtstreeks beschikbaar worden gesteld. Deze gelden worden pas nadat een projectaanvraag is ontvangen en goedgekeurd beschikbaar gesteld aan de gemeente. Totdat deze projectaanvraag is goedgekeurd zijn gelden slechts tijdelijk gereserveerd voor de gemeente.

3.1. Format projectaanvraag

Voor het aanvragen van gelden dient de notitiegemeente een projectaanvraag in. Een gestandaardiseerd format vindt u op het subsidieloket van de provincie Noord-Holland.

3.2. Beoordelen projectaanvraag

De projectaanvraag wordt beoordeeld. Indien het project reeds in dezelfde vorm voorkomt op de ingestuurde notitie én deze notitie is goedgekeurd, dan worden de gelden beschikbaar gesteld. Er moet dan wel voldaan zijn aan de volgende spelregels:

- de berekeningswijze van het ISV-3 budget is correct toegepast,
- de begroting is sluitend,
- het project start binnen een redelijke termijn en uiterlijk 31-12-2014.

De startdatum van een project is de datum waarop het project de realisatiefase ingaat. Financiële verplichtingen ten aanzien van de realisatie zijn aangegaan (de aanbesteding van de bouw / uitvoering is voltooid). Voorbereidende activiteiten zoals bouwrijp maken en sloopwerkzaamheden worden niet gezien als de start van een project. De aanvang van de daadwerkelijke bouwwerkzaamheden wordt gezien als de start van het project.

Als het een nieuw project betreft, wordt de aanvraag uitgebreider beoordeeld. Net als bij de beoordeling van de notitie zal het nieuwe project extra worden beoordeeld op:

- aansluiting bij de definitie Stedelijke vernieuwing,
- aansluiting bij Rijks- en provinciaalbeleid,
- integraal samenwerken,
- concreet, meetbaar, eenduidig...
- bovenlokale afstemming.

4. *Voortgang*

Tijdens de ontwikkeling en realisatie van het programma of de notities blijven wij graag in contact met de gemeenten. Enerzijds via eenmalige formele rapportage, anderzijds wil de provincie zich op ambtelijk niveau ook beschikbaar stellen als adviseur.

4.1. Formele rapportage

Indien de gemeente (periodiek) een rapportage verstrekt over de voortgang van het project, de notitie of het programma aan het college van B&W of de gemeenteraad dan stellen wij het op prijs om deze te ontvangen. Daarnaast verwachten wij van programmagemeenten een rapportage.

Programmagemeenten

Gedurende de periode 2010-2014 vragen wij van programmagemeenten eenmaal om een voortgangsrapportage te maken. Deze dient in mei 2013 in het bezit van de provincie te zijn. Deze voortgangsrapportage betreft minimaal de periode 2010-2012.

Deze voortgangsrapportage heeft de volgende globale inhoud

- overzicht van de in het programma opgenomen resultaten en projecten,
- overzicht van de voltooide projecten tot 1 jan 2013 en de resultaten,
- overzicht van lopende projecten en de verwachte resultaten,
- verwachting van de gemeente voor wat betreft nog te starten projecten in de periode 2013-2014,
- eventuele knelpunten die de gemeenten ervaren bij het uitvoeren van hun programma.

Daarnaast streven wij ernaar om ten minste eenmaal per jaar een informeel ambtelijk voortgangsgesprek met programmagemeenten te voeren waarin de voorgang van het programma en eventuele knelpunten worden besproken. Van deze voortgangsgesprekken wordt een verslag gemaakt.

Notitiegemeenten

Tussentijds zullen wij notitiegemeenten die niet voor 1 januari 2013 een projectaanvraag insturen benaderen voor een voortgangsgesprek. Notitiegemeenten dienen daarnaast bij voltooiing van het project een rapportage te sturen.

Bodemsanering

Voor bodemsanering geldt dat er conform het landelijk bodemconvenant tevens een tussentijdse voortgangsrapportage gemaakt dient te worden. De precieze invulling van deze zogenaamde 'midterm review' is nog onderwerp van landelijke discussie. De inhoud van deze rapportage volgt later. In ieder geval verwachten wij van gemeenten dat zij conform de gemaakte, en nog te maken, afspraken in het bodemconvenant informatie over de voortgang van bodemprojecten aanleveren.

4.2. Herijking

Voor notitiegemeenten geldt dat er tussentijds één herijking plaatsvindt. Indien blijkt dat de in de notitie voorgenomen projectplannen niet binnen het investeringstijdvak 2010-2014 gerealiseerd kunnen worden, dan wordt de reservering voor de notitiegemeenten gewijzigd. Bij alle gemeenten waar voor 2014 niet minimaal 80% van de gereserveerde gelden is besteed, kan

een herijking plaatsvinden. De gemeente krijgt de mogelijkheid om aan te tonen dat het gereserveerde budget nog besteed zal worden in de resterende ISV-3 periode.

Het geld dat door de herijking terugvloeit, zal herverdeeld worden onder de notitiegemeenten. Een eis voor verhoging is dat minimaal 100% van het gereserveerde budget verleend moet zijn.

Indien een gemeente op 1 januari 2011 geen notitie heeft ingestuurd dan vervalt het recht op ISV-gelden. Deze gelden worden met de herijking opnieuw beschikbaar gesteld aan alle goed presterende notitiegemeenten. Indien er sprake is van een bijzondere omstandigheid waardoor de gemeente niet in staat is geweest om een notitie in te dienen dan kan er een uitzondering worden gemaakt. De gemeente dient dit gemotiveerd aan te vragen.

Nadere details over deze herijking zullen op een later tijdstip worden toegezonden.

4.3. Resultaat

Indien een programmagemeente aan het einde van de periode onvoldoende resultaat heeft laten zien ten opzichte van de door haar gestelde doelen vindt er een gesprek plaats tussen de gemeente en de provincie. Een uitkomst van dit gesprek kan zijn dat de gemeente minder geld ontvangt in een volgende ISV periode.

Het ISV budget voor de notitiegemeente wordt pas definitief vastgesteld bij afronding van het project. Het resultaat wordt per project beoordeeld. De uitkomst van deze beoordeling kan zijn dat de gemeente bij onvoldoende prestatie niet het volledige gereserveerde bedrag uitgekeerd krijgt.

Deel III: Overig

In dit laatste deel wordt meer informatie gegeven over de planning en de contactgegevens van het provinciaal Concernteam ISV. Tevens wordt een definitielijst verstrekt.

1. Planning 2009 - 2014

Net als bij ISV 2 stellen wij u de gelegenheid eerst uw programma of notitie in conceptvorm aan ons voor te leggen alvorens de formele inzending plaatsvindt. We bekijken de programma's en notities in twee ronden; een eerste ronde voor die gemeenten die snel een programma/notitie af hebben en een latere ronde voor gemeenten die meer tijd nodig hebben.

Datum	Actie	Wie
20-11-2009	Inleverdatum voor concept programma's en notities 1e ronde	Gemeenten
20-12-2009	Toegespitste tips over concepten klaar 1e ronde	Provincie
8-1-2010	Inleverdatum voor concept programma's en notities 2e ronde	Gemeenten
8-2-2010	Toegespitste tips over concepten klaar 2e ronde	Provincie
1-3-2010	Definitieve inlevering programma's notities 1e ronde	Gemeenten
1-5-2010	Beoordeling 1e ronde af en gecommuniceerd	Provincie
1-5-2010	Definitieve inlevering programma's notities 2e ronde	Gemeenten
1-7-2010	Beoordeling 2e ronde af en gecommuniceerd	Provincie

2. Contactgegevens ISV - Concernteam

Het concernteam ISV is beschikbaar om uw vragen te beantwoorden. U kunt hier terecht voor vragen over het opstellen van uw meerjaren-ontwikkelingsprogramma of notitie, met inhoudelijke vragen, met procedurele vragen en voor advisering.

Naam	Telefoon /E-mail	Gemeenten
Barbara Verbeek	(023) – 514 3678 verbeekb@noord-holland.nl	Den Helder, Enkhuizen, Heemstede, Heemskerk en Zaanstad
Vacature	***Vacature***	Amstelveen, Bergen, Bussum, Haarlemmermeer, Hilversum, Huizen en Zandvoort
Tom Lips	(023) – 514 4627 lipst@noord-holland.nl	Beverwijk, Heerhugowaard, Hoorn, Purmerend en Velsen
Yvon Pieren	(023) – 514 3619 piereny@noord-holland.nl	Aalsmeer, Andijk, Anna Paulowna, Beemster, Blaricum, Bloemendaal, Castricum, Diemen, Drechterland, Edam-Volendam, Graft-De Rijp, Haarlemmerliede, Harenkarspel, Heiloo, Koggenland, Landsmeer, Langedijk, Laren, Medemblik, Muiden, Naarden, Niedorp, Opmeer, Oostzaan, Ouder-Amstel, Schagen, Schermer, Stede Broec, Texel, Uitgeest, Uithoorn, Waterland, Weesp, Wervershoof, Wieringen, Wieringermeer, Wijdemeren, Wormerland, Zeevang en Zijpe
Erlinde Hordijk	(023) – 514 3467 hordijke@noord-holland.nl	Beoordelen van de aanvragen van ISV
Linda Blommestijn	(023) – 514 3513 blommestijnl@noord-holland.nl	Beoordelen van de aanvragen van ISV
Susan Albers	(023) – 514 3398 alberss@noord-holland.nl	Algemene ondersteuning

3. *Contactgegevens ISV - Bodemsanering*

Voor vragen over het gebruik van ISV-3 gelden binnen bodemsanerings-projecten, met inhoudelijke vragen of met procedurele vragen kunt u terecht bij de bodemcoördinatoren. Zie hiervoor de onderstaande tabel.

Naam	**Telefoon /E-mail**	**Gemeenten**
Paul Bruin	(023) – 514 3870 bruinl@noord-holland.nl	Aalsmeer, Amstelveen, Blaricum, Bussum, Diemen, Haarlemmermeer, Hilversum, Huizen, Laren, Muiden, Naarden, Ouder-Amstel, Uithoorn,, Weesp, Wijdemeren.
Jan Rem	(023) – 514 3713 remj@noord-holland.nl	Andijk, Anna Paulowna, Den Helder, Drechterland, Edam-Volendam, Enkhuizen, Harenkarspel, Hoorn, Koggenland, Niedorp, Opmeer, Medemblik, Schagen, Stede Broec, Texel, Wervershoef, Wieringen, Wieringermeer, Zeevang, Zijpe.
Maarten Broos	(023) – 514 4506 broosm@noord-holland.nl	Beemster, Bergen, Beverwijk, Bloemendaal, Castricum, Graft-De Rijp, Haarlemmerliede c.a, Heemstede, Heerhugowaard, Heemskerk, Heiloo, Landsmeer, Langedijk, Oostzaan, Purmerend, Schermer, Uitgeest, Velsen, Waterland, Wormerland, Zandvoort
Carl Denneman	(023) – 514 3564 dennemanc@noord-holland.nl	Coördinator bodemsanering / concernteam ISV

4. Definitielijst

Begroting	Een overzicht van (geraamde) kosten en middelen op project-, notitie- of programmaniveau.
Berekeningswijze ISV	De wijze waarop de ISV bijdrage berekend wordt, voorheen bekend als multiplier
Bouwkosten	De directe kosten als gevolg van een verstrekte bouw- of saneringsopdracht
Bouwrijp maken	Het gereed maken van de locatie voordat de bouw plaatsvindt. Dit kunnen werkzaamheden betreffen zoals de aanleg van elektra, waterleiding, rioleringen, etc.
Bovenlokaal	Met de regio.
Concreet	Het resultaat is tastbaar aangegeven.
Decentralisatie-uitkering	Een decentralisatie-uitkering is een geoormerkte uitkering in het provinciefonds die op termijn kan worden omgezet in een algemene uitkering.
Definitiefase	De fase van een project waarin het eisenpakket en beoogd projectresultaat wordt vastgesteld.
Doeluitkering	Een financiële bijdrage van het Rijk aan een gemeente, provincie of stadsregio die bestemd is voor een ruim beschreven doel.
Ecologische locatie	Locatie waar sprake is van een ecologisch risico.
Eenduidig	Slechts voor één uitleg vatbaar.
Handreiking	Een praktische hulp voor notitie- en programmagemeenten bij de aanvraag van ISV-3.
Herijking	Aanpassing van de reservering van gelden als gevolg van onderprestatie.
Historisch onderzoek	Schriftelijk onderzoek naar de mogelijk verontreinigde locaties. Hiervoor is zijn landelijke protocollen beschikbaar. Speciaal voor spoedlocaties zijn aanbevelingen voor "slim" onderzoek" opgesteld: "handreiking identificatie spoedlocaties – versnellingsprotocol slim onderzoek".
Humane locaties	Bodemlocatie waar sprake is van een humaan risico.
Meerjarenontwikkelingsprogramma	Een uitwerking van de lange termijn strategie voor de ontwikkelingsopgave voor stedelijke vernieuwing gecombineerd met een overzicht van projecten, een begroting en een planning.
Meetbaar	De doelen zijn in afrekenbare eenheden weergegeven.
Nieuw Bodemstede	De speciale handreiking opgesteld voor het ontwikkelen van de bodemsaneringsplannen
Notitie	Het overzicht van doelen en projecten gecombineerd met een begroting en planning.
Notitiegemeente	Een gemeente in Noord-Holland die is aangemerkt als notitiegemeente voor ISV
Oriënterend onderzoek nieuwe stijl	Veldonderzoek naar de mogelijke aanwezigheid van bodemverontreining waarbij naast omvang en aard van de verontreiniging ook een eerste risicobepaling plaatsvindt. De provincie Noord-Holland heeft dit ontwikkeld omdat het Rijksprotocol Orienterend onderzoek geen risico-bepaling kent. Recent heeft het Rijk speciaal voor de bepaling van risico's op spoedlocaties een procedure opgesteld in de :"handreiking identificatie spoedlocaties – versnellingsprotocol slim onderzoek", die als een verder ontwikkeld OOns beschouwd kan worden.
Personeelskosten	De kosten die gemaakt worden voor personeel, eigen dan wel inhuur.
Planfase	De fase van een project waarin het ontwerp en bestek wordt ontwikkeld.
Planning	Een overzicht van de start- en einddata en te behalen mijlpalen.
Programma	Het overzicht van doelen en projecten gecombineerd met een begroting en planning.
Projectaanvraag	Een separate gemotiveerde aanvraag per project voor een ISV bijdrage.
Projectenlijst	Een overzicht van te realiseren gemotiveerde projecten.
Projectgebonden voorbereidingskosten	Kosten die worden gemaakt voor het project maar niet direct verbonden zijn aan de bouw/realisatie van het project. Dit betreffen kosten voor het programma van eisen of bestek, kosten voor het ontwerp, kosten voor het bouwrijp maken van gronden, onderzoekskosten en kosten voor het aanvragen

	van vergunningen.
Realisatiefase	De fase van een project waarin het project gerealiseerd wordt. Deze fase start zodra het ontwerp en bestek gereed en aanbesteed zijn.
Realistisch	Haalbaar en binnen het gekozen tijdsbestek.
Reservering	Gelden die voor de gemeente gereserveerd zijn.
Restverontreiniging	Verontreiniging die met goedkeuring van het bevoegd gezag na sanering in de bodem achterblijft waarvoor meestel monitoring en nazorgmaatregelen vastgesteld zijn.
Spoedlocatie	Locatie waarvan bij het huidig gebruik sprake is van zodanige humane, ecologische of verspreidingsrisico's, te bepalen op basis van landelijke vastgestelde criteria, dat sanering spoedig noodzakelijk is
Stedelijke vernieuwing	De op stedelijk gebied gerichte fysieke inspanningen die strekken tot verbetering van de leefbaarheid en veiligheid, bevordering van een duurzame ontwikkeling en verbetering van de woon- en milieukwaliteit, versterking van de culturele kwaliteiten, bevordering van de sociale samenhang, verbetering van de bereikbaarheid, verhoging van de kwaliteit van de openbare ruimte of anderszins tot structurele kwaliteitsverhoging van dat stedelijke gebied.
Tijdsgebonden	Er is een start- en een indicatieve einddatum weergegeven.
Uitwerking Rijksbeleidskader	De beleidsmatige, abstracte weergave van wat de provincie Noord-Holland beoogt met het ISV - 3.
Verdeelsleutel	De methode van verdeling van de ISV-3 gelden over de programma- en notitiegemeenten.
Verlening	De definitieve vaststelling van het te verlenen budget.
Verordening	De juridische vastlegging van de voorwaarden die verbonden worden aan de besteding en het toetskader van vaststelling van het ISV.
Verspreidingsrisico	
Vliegwieleffect	Het (economisch, sociaal, regionaal) effect dat bereikt wordt is bij integrale programma's groter dan wanneer alle onderdelen los aangepakt worden.

Bijlage I: Criteria voor ISV – 3 notities/programma's

Rijksdoelen

Doel 1	*Bevorderen van de kwaliteit en differentiatie van de woningvoorraad voorzover nodig rekening houdend met een te verwachten afname van het aantal huishoudens.*
Gewenste uitkomst:	Verbeteren leefbaarheid van wijk / woonomgeving.
Indicatoren:	Inkomensniveau, segregatie

Nummer:	**Abstract doel:**	**Criteria**	**Voorbeelden**
1	Verbeteren kwaliteit van de woningvoorraad op locaties waar het veroudering van de wooneenheden een negatief effect heeft op de leefbaarheid van de wijk of waar de kwaliteit van de wooneenheden niet meer aansluit op de wensen van de bewoners.	Het aantal aangepaste bestaande (binnen)stedelijke wooneenheden waar de kwaliteit significant is verbeterd.	Onder kwaliteit worden bijvoorbeeld maatregelen ten behoeve van de opp ervlakte, veiligheid (PKVW), toegankelijkheid, duurzaamheid / energiezuinigheid, flexibiliteit (leeftijdsonafhankelijk bouwen) en comfort van de woning verstaan. Deze maatregelen zijn niet limitatief.
2	Verhogen van differentiatie van (bestaande) woningvoorraad in stadswijken met een eenzijdige woningvoorraad. In een optimale situatie is er per stadswijk een variëteit aan wooneenheden. Er zijn (sociale) huurwoningen, koopwoningen (op meerdere prijsniveau's), zorgwoningen, starterswoningen, etc. In stadswijken waar er één concentratie is aan woningtypen kan dit leiden tot concentraties van kwetsbare groepen, waardoor ongewenste segregatie kan ontstaan. Differentieren van wooneenheden is het zorgen voor een variëteit aan woningtypen binnen een (stads)wijk.	Het aantal aangepaste bestaande (binnen)stedelijke wooneenheden welke zijn omgevormd tot een ander type wooneenheid Het aantal nieuwe (binnen)stedelijke wooneenheden gebouwd als nieuwbouw ter vervanging van bestaande wooneenheden. Dit dient een ander type wooneenheid te zijn dan het type wat meest voorkomend is in de stadswijk.	Van meerdere wooneenheden één woning maken, het omzetten van een bedrijfsruimte naar een woonruimte, het omzetten van sociale huureenheden in vrije sector huur, koopwoning of vica versa.
3	Bestaande stedebouwkundige kwaliteiten en / of monumentale waarde behouden en benutten door hergebruik van gebouwen in een nieuwe functie. Of een pand stedebouwkundige kwaliteit / monumentale waarde heeft is een subjectief oordeel. Dergelijke panden nemen vaak een prominente positie in het hart van de buurtbewoners in, bezitten veelal architectonische elementen en kunnen voorkomen op een monumentenlijst.	Het aantal locaties/gebouwen met een stedebouwkundige kwaliteiten en / of monumentale waarde welke geschikt zijn gemaakt om in een nieuwe functie gebruikt te worden.	Een kerk of een school wordt omgebouwd om dienst te doen als woonruimte, MFA, kleinschalige bedrijfsruimte (geen kantoorruimte), etc.

Doel 2 — *Bevorderen van de fysieke kwaliteit van de leefomgeving*

Gewenste uitkomst: Prettige en veilige woonomgeving.

Indicatoren: Objectieve veiligheid en gevoel van veiligheid.

Nummer:	Abstract doel:	Criteria	Voorbeelden
1	In wijken met een tekort aan voorzieningen ervoor zorgen dat deze uitgebreid worden. Essentie is: een prettige en veilige woonomgeving. Nieuwe voorzieningen moeten hier dan ook aan bijdragen.	De uitbreiding van (binnen)stedelijke voorzieningen in m^2 (mits passend in de omgeving).	Voorzieningen zoals welzijns-/zorglocaties (kinderdagverblijf, zorgwinkel, huisartsenpost (GOED/HOED/ZOED)), een (brede) school, park, recreatie- en sportlocaties (trapveldjes, sportpleinen).
2	Verbeteren van de leefbaarheid van de wijk door het verhogen van de kwaliteit van de openbare ruimte. De kwaliteit van de openbare ruimte kan gemeten worden in het aantal m^2 groen en water in of nabij de wijk.	De uitbreiding van het (binnen)stedelijk groenoppervlak en / of water(bergings)oppervlak in m^2/m^3.	Het aanleggen van een stadspark voorzien van waterelementen, het vervangen van (een deel van) een eenzijdige woonwijk door een ander type (stads)woningen en groen.
3	idem bovenstaand	Het aantal m2 wateroppervlak op (binnen)stedelijke locaties waar de kwaliteit van het oppervlaktewater (zoals vastgelegd in de Kaderrichtlijn Water) significant is verbeterd.	Het opruimen van een (binnen) stedelijke lozingslocaties die zijn opgeruimd.
4	Tot stand brengen verbindingen met recreatiegebieden en groenverbindingen	Het gerealiseerde aantal strekkende meter directe verbindingen met een recreatiegebied of groenverbinding buiten het stedelijk gebied.	Het aanleggen van een fietspad tussen de binnenstad en een buiten het stedelijk gebied gelegen groenverbinding of recreatiegebied.
5	Gericht investeren in de leefomgeving met als doel ontmoetingen tussen bewoners te realiseren	Het aantal sociaal-culturele voorzieningen in woonomgevingen die zijn opgeleverd.	Voorzieningen zoals MFA's, dorpshuizen, poppodia/muziektenten of buitenspeellocaties.
6	Investeren in veiligheid voor de verbetering van de objectieve veiligheid of het veiligheidsgevoel, ook wat betreft (auto)verkeer.	Realisatie van benodigde (door de gemeente vooraf beschreven) fysieke maatregelen met als doel het verbeteren van de veiligheid(sbeleving) van de bevolking.	Hier geldt niet het verbeteren of vernieuwen van de infrastructuur. Daar zijn namelijk andere subsidies voor. Maar om bijvoorbeeld een kiss and ride-zone of realiseren van een 30 kilometer zone te realiseren.

Doel 3	*Bevorderen van een gezonde en duurzame leefomgeving in het algemeen en meer in bijzonder bodem, geluid en binnenstedelijke luchtkwaliteit.*		
Nummer:	**Abstract doel:**	**Criteria**	**Voorbeelden**
1	Urgente locaties en locaties waar gewenste maatschappelijke ontwikkelen belemmerd worden aanpakken	Het aantal maatschappelijk urgente locaties (locaties met belemmeringen van maatschappelijke ontwikkelingen door bodemverontreiniging) waarbij de belemmering zoveel mogelijk wordt weggenomen.	Locaties met geldige bouwplannen waarbij de bodemsanering voor vertraging zorgt (financieel of anderzijds).
2	Het verlagen van gezondheids risico's en verbeteren van het woongenot door het wegnemen of saneren van mileuproblemen op het terrein van bodem.	Het aantal locaties met (mogelijke) risico's voor de volksgezondheid, zgn. humane spoedlocaties, dat is onderzocht en indien nodig gesaneerd of beheerst.	Onderzoek van locaties op de lijst met (mogelijke) spoedlocaties. Sanering indien MTR (maximaal toelaatbaar risico) mens overschreden wordt op locaties met bijv. inhalatierisico's vanwege vluchtige stoffen in kruipruimten van woningen of hoge loodgehalten in de bovengrond van tuinen.
3	Wegnemen risico's van bodemverontreiniging voor ecosystemen en op verspreiding	Het aantal locaties met (mogelijk) risico's op verspreiding van verontreinigende stoffen (spoedlocaties op basis van verspreidingsrisico's) en aantal locaties met (mogelijke) risico's voor ecosystemen (ecologische spoedlocaties), dat is onderzocht en indien nodig zoveel mogelijk gesaneerd of beheerst Indien er sprake is van grootschalige grondwaterverontreiniging zal in samenwerking met betrokken partijen door middel van een gebiedsgerichte aanpak beheersing of sanering plaatsvinden.	Met betrekking tot verspreidingsrisico's: mobiele stoffen in zandige bodems nabij bedreigde objecten (bv waterwinning); locaties waarbij een drijflaag voorkomt. Met betrekking tot ecologische risico's: locaties met hoge gehalten aan verontreinigende stoffen in de bovengrond in ecologische kwetsbare gebieden (bv ecologische hoofdstructuur) Zandige bodems waarbij meerdere bronnen van VOCL verontreinigingen voorkomen en verschillende verontreinigingen vermengd zijn geraakt.
4	Het verwerven van kennis over de risico's en het gebruik van de ondergrond, het benutten van de kansen van de ondergrond, voor bijvoorbeeld ondergrond bouwen en bodemenergie, en het verschaffen van instrumenten hiervoor, met behoud van kwaliteit.	Een operationeel en up to date gehouden Bodeminformatiesysteem (BIS). Koppeling van informatie over bodemkwaliteit aan andere bodemrelevante informatie.	Onderzoeksrapporten over (mogelijk) verontreinigde locaties worden ingevoerd. Er wordt een link aangebracht met kaarten met informatie over bijvoorbeeld de ondergrond (o.a. geschiktheid voor warmte-koude opslag of ondergronds bouwen)
5	Duurzaam beheer van restverontreinigingen die na sanering zijn overgebleven	Afspraken met betrekking tot uitvoering van nazorg bij saneringslocaties met restverontreiniging worden nagekomen.	Kosten van door het bevoegd gezag nodig geachte monitoring.
6	Het verlagen van gezondheids risico's en verbeteren van het woongenot door het wegnemen of saneren van mileuproblemen op het terrein van geluid.	Het aantal aangepaste bestaande (binnen)stedelijke zwaar geluidsbelaste woningen (uit de A-lijst met een hogere geluidsbelasting dan 65db) waar een aanzienlijke geluidsreductie is bereikt (zie voor standaardeisen o.a. (Rijks)subsidieregeling sanering verkeerslawaai).	Bronmaatregelen (stil wegdek, verandering verkeersstructuur), afschermende maatregelen (geluidsscherm / -wal) en gevelmaatregelen (gevelisolatie).

Provinciale doelen

Doel 1 — *Balans bereiken tussen vraag en aanbod op het gebied van wonen.*

Nummer:	Abstract doel:	Criteria:	Voorbeelden:
1	Het binnenstedelijk bijbouwen van wooneenheden geschikt voor jongeren en ouderen.	Het aantal gerealiseerde (binnen)stedelijke doelgroepen wooneenheden, levensloopbestendige wooneenheden (voor starters, jongeren, senioren en zorgvragers) of andere vormen van kleinschalig wonen.	
2	Groei van totale woningvoorraad	Het aantal gerealiseerde (binnen)stedelijke wooneenheden.	

Doel 2 — *Versterking van de sociaal-culturele infrastructuur.*

Nummer:	Abstract doel:	Criteria:	Voorbeelden:
1	Ouderen en functiebeperkten zo lang mogelijk in hun eigen woonomgeving laten functioneren	Voltooide fysieke maatregelen met als doel het verbeteren van de inrichting van de woonomgeving en de sociale veiligheid; zie ook Rijksdoel 2 sub 8.	Looproutes inclusief rustpunten.
2	Stimuleren van een compleet en wijkgericht aanbod van zorg- en sociale voorzieningen in de buurten.	Zie Rijksdoel 2 sub 1.	Voorzieningen zoals welzijns-/zorglocaties (kinderdagverblijf, zorgwinkel, huisartsenpost (GOED/HOED/ZOED)), een (brede) school, recreatie- en sportlocaties (trapveldjes, sportpleinen).
3	Stimuleren van de realisatie van nieuwe zorginfrastructuur / gecombineerde voorzieningen in formules als MFA's en woonservicecentra, die tot stand moeten komen in samenwerking tussen gemeenten, welzijnsoganisaties, zorgaanbieders, woningbouwcorporaties, zorgvragersorganisaties en zorgverzekeraars.	Zie Rijksdoel 2 sub 1 & sub 5.	Kleinschalig wonen. Door de kleinschalige opzet sluit de geleverde zorg precies aan bij de behoeften van de individuele ouderen, die veelal uit de omgeving komen. Brede school.

Doel 3 — *Versterking van de stedelijke economie.*

Nummer:	Abstract doel:	Criteria:	Voorbeelden:
1	Stimuleren van functiemenging.	Het aantal m^2 gerealiseerde (binnen)stedelijke bedrijfsruimte (is niet gelijk aan kantoorruimte) geschikt voor startende ondernemers (kleine ruimtes, flexibele groeimogelijkheden, contractvormen, lage huren) in een gemengd gebied of ten gunste van vermenging van functies.	
2	idem bovenstaand	Het aantal m^2 gerealiseerde (binnen)stedelijke (is niet gelijk aan kantoorruimte) bedrijfsruimte geschikt voor ondernemers met een wijkgericht afzetgebied (reparatie, zorg, ambacht).	
3	Stimuleren van bedrijfsverplaatsing als dit ten goede komt aan functiemenging.	Het aantal m2 vrijgemaakte (binnen)stedelijke bedrijfsruimte / grondoppervlak als gevolg van verplaatste grootschalige of milieubelastende (Milieucategorie VNG > 3) ondernemingen dat ten gunste komt van vermenging van functies.	

Bijlage II: Format Programmagemeenten

Bijlage II: Format Programmagemeenten

Gemeente:..........................

Hoofdstukindeling	
1. Beleidsprioriteiten van Rijk & Provincie	Informatie voor eigen bestuur: - samenvatting van Rijk- & provinciebeleid - verbanden tussen gemeentebeleid (structuurvisie) en Beleidskader ISV-3.
2. Prioriteiten binnen de gemeente	Op basis van gemeentelijke wensen & gevonden verbanden wordt een match gemaakt tussen gemeentelijke knelpunten en Beleidskader ISV-3.
3. Afweging en selectie van Doelen Gemeente	De gemeente geeft gemotiveerd aan welke kansen en ontwikkelingsmogelijkheden op het gebied van stedelijke vernieuwing zij in de komende vijf jaar (2010 – 2014) wil aanpakken. Zie verder deel II, paragraaf 1.1 van de handreiking.
4a. Thema's *Of:* 4b. Wijken	De gemeente maakt een indeling naar actuele thema's of wijken waar zij stedelijke vernieuwingsprojecten wenst uit te voeren. Thema's zijn bijvoorbeeld: **Wonen** - Doelgroepen - Woningmarktanalyse - Ontwikkelingen - Bouwproductie - Projecten Wijkgericht is bijvoorbeeld: **Integrale wijkaanpak stedelijke vernieuwing** - Prioriteitsgebieden - Analyse per gebied - Aandachtsvelden - Projecten
5. Planning	Wij verwachten een planning waarin indicatief aangegeven wordt wanneer de planfase is afgerond, wanneer de realisatiefase wordt gestart en wanneer het project en het programma voltooid is.

6. Begroting	Voor programmagemeenten verwachten wij een financiële bijlage waarin uitgesplitst per bron aangegeven staat welke middelen beschikbaar zijn voor het gehele programma. Zie verder deel II, paragraaf 1.3 van de handreiking.
7. Bestuurlijke vaststelling programma (ondertekening)	Het programma dient te worden vastgesteld door de gemeenteraad van de eigen gemeente.
8. Bijlage: Bovenlokale stemming	Het programma dient bovenlokaal te zijn afgestemd met regiogemeenten. Daarnaast moet de notitie aansluiten bij bestaande én toekomstige regionale ontwikkelingen (bijvoorbeeld de bestaande woonvisies, structuurvisies en regionale plannen). Zie verder deel II, paragraaf 1.5 van de handreiking.
9. Bijlage: Doelstellings-overzicht	Wij stellen het op prijs als de gemeente het bijgesloten doelstellingsoverzicht invult. Op de volgende pagina is een voorbeeld aangegeven van het doelstellingsoverzicht. Dit overzicht is in Excel-formaat beschikbaar.

- Toezending aan provincie

Wij bieden u de gelegenheid eerst uw programma of notitie in conceptvorm aan ons voor te leggen voordat de formele inzending plaatsvindt. Voor de planning van deze twee rondes verwijzen wij u naar deel III, paragraaf 1 van de handreiking.

De toezending van de conceptversie kan zowel schriftelijk

Provincie Noord-Holland
Directie Beleid, Sector RI, ISV
Ter attentie van: Barbara Verbeek
Postbus 3007
2001 DA HAARLEM

als digitaal naar: stedelijkevernieuwing@noord-holland.nl

- Beoordeling door provincie

Uw bestuurlijk vastgestelde programma wordt na ontvangst beoordeeld. Hierbij wordt er gekeken naar de algemene kwaliteit en specifiek naar een aantal aandachtspunten. Indien het programma onvoldoende aansluit bij deze aandachtspunten dan kan het worden afgewezen. Zie voor de aandachtspunten deel II, paragraaf 2 van de handreiking

Voorbeeld Format 1: Doelstellingsoverzicht Meerjarenontwikkelingsprogramma - ISV-3 2010 – 2014

Rijksprestatievelden / Overige doelstellingen			Financiën					
Nummer	Te bereiken doel	Resultaat in 2014	Totale kosten €	Ongedekt tekort €	ISV-3 bijdrage (Rijk) €	Rijk / Provincie anders dan ISV-3 bijdrage €	Gemeentelijke bijdrage (eigen middelen, gemeentefonds etc.) €	Derden (woningbouwcorporaties, private partijen etc.) €
1	**Bevorderen kwaliteit en differentiatie van de woningbouw**							
	1. Aantallen aanpassingen in bestaande woningen							
	a) verbeteren van de toegankelijkheid van de woning	**20 woningen**	**20.000,00**	**0,00**	**1.333,33**			**0,00**
	b) verlagen van het energieverbruik van bestaande woningen door aanbrengen isolatie	**50 woningen**	**100.000,00**	**0,00**	**6.666,67**		**43.333,33**	**50.000,00**
	2. Aantallen omzettingen:							
	a) Omzettingen huurwoningen in koopwoningen en	**verkoop van 250 huurwoningen**	**10.000,00**	**0,00**	**666,67**			**n.v.t.**
	b) omzettingen van bedrijfsfunctie naar woonfunctie	**nader te bepalen**						
	3. Aantal ingrijpende woningverbeteringen	**50**	**75.000,00**	**0,00**	**5.000,00**		**40.000,00**	**30.000,00**
2	**Bevorderen van een gezonde en duurzame leefomgeving in het algemeen en meer in bijzonder bodem, geluid en binnenstedelijke luchtkwaliteit**							
	Totaal		205.000,00	0,00	13.666,67	0,00	83.333,33	80.000,00

Bijlage III: Format notitiegemeenten ISV-3 (2010-2014)

Gemeente:..........................

1. Afweging en selectie van doelen	
2. Projecten	
3. Begroting	
4. Planning	
5. Bovenlokale stemming	
6. Bestuurlijke vaststelling notitie	

Ondertekening namens B&W:

Toelichting opstellen notitie.

Voor het opstellen van een programma of notitie en de bijbehorende aanvraag kan de gemeente de volgende stappen doorlopen.

1. Afweging en selectie van doelen	Deze stap is facultatief voor notitiegemeenten, wij raden notitiegemeenten aan deze stap uit te voeren. Dit wordt echter niet als verplichting opgelegd. Zie verder deel II, paragraaf 1.1 van de handreiking.
2. Projecten	Nadat er concrete doelen zijn opgesteld is de volgende stap het selecteren van projecten. Zie verder deel 11, paragraaf 1.2 van de handreiking.
3. Begroting	Voor notitiegemeenten verwachten wij slechts een eenvoudig overzicht van de geraamde kosten en (ISV-3) middelen per project. Zie verder deel II, paragraaf 1.3 van de handreiking.

4. Planning	Wij verwachten een opgaaf wanneer de realisatiefase wordt gestart en wanneer het project voltooid is.
5. Bovenlokale afstemming	De notitie dient bovenlokaal te zijn afgestemd met regiogemeenten. Daarnaast moet de notitie aansluiten bij bestaande én toekomstige regionale ontwikkelingen (zoals bijvoorbeeld de bestaande woonvisies, structuurvisies en regionale plannen). Zie verder deel II, paragraaf 1.4 van de handreiking.
6. Bestuurlijke vaststelling notitie	De notitie dient te worden vastgesteld door de gemeenteraad van de eigen gemeente.

- Toezending aan provincie

Wij stellen u de gelegenheid eerst uw programma of notitie in conceptvorm aan ons voor te leggen voordat de formele inzending plaatsvindt. Voor de planning van deze twee rondes verwijzen wij u naar deel III, paragraaf 1 van de handreiking.

De toezending van de conceptversie kan zowel schriftelijk

Provincie Noord-Holland
Directie Beleid, Sector RI, ISV
Ter attentie van: Barbara Verbeek
Postbus 3007
2001 DA HAARLEM

als digitaal stedelijkevernieuwing@noord-holland.nl

- Beoordeling door provincie

Na de schriftelijke ontvangst van uw notitie wordt deze beoordeeld. Hierbij wordt er gekeken naar de algemene kwaliteit en specifiek naar een aantal aandachtspunten. Indien de notitie onvoldoende aansluit bij deze aandachtspunten dan kan het worden afgewezen. Zie verder deel II, paragraaf 2 van de handreiking

- Projectaanvraag

De ISV-3 gelden zijn niet rechtstreeks beschikbaar. Deze gelden worden pas nadat een projectaanvraag is ontvangen en goedgekeurd beschikbaar gesteld aan de gemeente. Totdat deze projectaanvraag is goedgekeurd zijn gelden slechts tijdelijk gereserveerd voor de gemeente. Zie verder deel II, paragraaf 3 van de handreiking.

Bijlage IV: Nieuw Bodemstede: ISV Bodemprogramma 2010-2014

Juli 2009

1 Inleiding

Dit bodemprogramma 2010-2014 beschrijft het bodemdeel van de ISV notitie / het ISV programma van de gemeente Nieuw Bodemstede. De gemeente beschrijft welke projecten zij in de periode 2010 t/m 2014 verwacht aan te pakken.

Inhoud

2 Bodemprogramma ISV

2.1 Doelstellingen

Bodemsanering maakt onderdeel uit van stedelijke vernieuwing. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de bodemsaneringsoperatie in het stedelijk gebied van Nieuw Bodemstede ligt bij de gemeente. Vandaar dat de gemeente Nieuw Bodemstede als onderdeel van het ISV-programma/de ISV-notitie een bodemprogramma opstelt. Met dit bodemprogramma geeft Nieuw Bodemstede invulling aan de volgende doelstellingen:

- Alle locaties met (mogelijk) risico's voor de volksgezondheid, de zogenaamde humane spoedlocaties, zullen worden onderzocht en indien nodig gesaneerd of beheerst
- Alle locaties met (mogelijk) risico's op verspreiding van verontreinigende stoffen (spoedlocaties op basis van verspreidingsrisico's) en ecologische spoedlocaties zullen worden onderzocht en indien nodig zoveel mogelijk gesaneerd of beheerst. Indien er sprake is van grootschalige grondwaterverontreiniging zal in samenwerking met betrokken partijen door middel van een gebiedsgerichte aanpak beheersing of sanering plaatsvinden
- Uitvoering nazorg bij saneringslocaties met restverontreiniging
- De stedelijke vernieuwing stagneert niet door bodemverontreiniging
- Er vindt een maximale integratie plaats van bodemsanering in de geplande ruimtelijke ontwikkelingen, waardoor per saneringsproject een zo hoog mogelijke multiplier bereikt wordt,
- Een operationeel en up to date gehouden Bodeminformatiesysteem maakt adequate informatievoorziening richting burgers en andere belanghebbenden mogelijk

Naast bovengenoemde doelstellingen voor het bodemprogramma 2010 t/m 2014 rondt de gemeente, gebruikmakend van reeds toegekend budget ook enkele projecten af uit haar bodemprogramma van de vorige planperiode die voor 2010 gestart zijn.

Landelijk bestuursconvenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties
De gezamenlijke overheden, rijk, provincies, gemeenten en waterschappen, hebben in een landelijk bestuursconvenant afspraken gemaakt over afronding van de gewenste ontwikkeling van het bodembeleid in Nederland en over de aanpak van spoedlocaties bodemsanering.

Het convenant beschrijft een wijziging van het bodembeleid in Nederland. Deze is gebaseerd op een aantal uitgangspunten:

- decentralisering van verantwoordelijkheden en uitvoering
- sturing door beleidsafspraken in bestuurlijke overeenkomsten
- samenhang bodembeleid met energie- en waterbeleid
- verdere integratie bodemsaneringsbeleid in een gebiedsgerichte benadering, mede in het kader van het ruimtelijke ordeningsbeleid
- accomoderen van het toenemend gebruik van de bodem onder milieuhygienische randvoorwaarden

De wijziging houdt een verbreding en verdieping van het bodembeleid in, waarbij centraal staat:

- verwerven van kennis over de risico's van het gebruik van de ondergrond,
- benutten van de kansen van de ondergrond (bv ondergronds bouwen, bodemenergie) en het verschaffen van instrumenten hiervoor,
- optimaliseren van samenhang en samenwerking tussen de verschillende beleidsdoelen (bv op gebied van bodem, ruimtelijke ordening, water, energie),
- maken van afspraken over de aanpak van spoedlocaties,
- waar nodig aanpassen van de bestuurlijke taakverdeling toegesneden op een optimale uitvoering van taken en bevoegdheden.

In het convenant is ook vastgelegd hoeveel budget het Rijk beschikbaar stelt voor bodemsanering voor de programmaperiode 2010 t/m 2014 en hoeveel binnen het totale budget bestemd is voor bodemsanering in het kader van ISV. In het convenant is aangegeven, dat de VNG haar leden zoveel mogelijk zal aansporen conform de afspraken van het convenant te handelen.

De gemeente sluit met de doelen en uitvoering van dit bodemprogramma aan op de afspraken van het convenant voor deze betrekking hebben op bodemsanering in het kader van ISV. Immers, hieraan zijn ook de budgetten gerelateerd. Dit betekent dat de in het convenant gemaakte afspraken over de aanpak van spoedlocaties een belangrijke basis vormen voor de doelstellingen die de gemeente met voorliggend programma nastreeft.

De gemeente zal bij de uitvoering van voorliggend programma waar mogelijk ook aansluiten bij andere elementen uit het convenant. Dit past ook bij de opzet van ISV. Het is eigen aan ISV om bij de uitvoering van projecten te streven naar samenhang tussen verschillende beleidsdoelen.
Een voorbeeld van een degelijke samenhang kan zijn de sanering van verontreinigd grondwater te combineren met warmte-koude opslag.

2.2 Taakverdeling

In de tweede ISV periode (2005 t/m 2009) hebben de gemeente en de provincie een bestuurlijke taakovereenkomst gesloten waarin de taakverdeling tussen provincie en gemeente is vastgelegd.

De gemeente gaat ervan uit dat deze taakverdeling ook de basis vormt voor de samenwerking tussen provincie en gemeente in voorliggende ISV periode. In de taakovereenkomst is opgenomen dat deze in 2009 geëvalueerd zal worden. Mogelijk zal op basis van deze evaluatie een nieuwe overeenkomst gesloten worden. In dat geval zal de nieuwe overeenkomst de basis vormen voor de samenwerking tussen provincie en de gemeente/milieudienst.

Of: in de tweede ISV periode (2005 t/m 2009) hebben de gemeente en de provincie een bestuurlijke taakovereenkomst gesloten waarin de taakverdeling tussen provincie en gemeente is vastgelegd.

De gemeente heeft de uitvoering van haar bodemtaken (grotendeels) ondergebracht bij de milieudienst “naam”. Dit is ook aangegeven in de taakovereenkomst. De gemeente heeft echter nog wel de formele verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het ISV bodemprogramma gehouden en ook de procedurele afwikkeling van ISV projecten bleef via de gemeente lopen.

De gemeente is, samen met de milieudienst en de provincie, van mening dat deze situatie tot inefficiëntie leidt. De gemeente zal daarom in een apart besluit vastleggen dat de verantwoordelijkheid voor en de uitvoering van ISV bodemprojecten een zaak is van de milieudienst en dat de procedurele afwikkeling van de projecten tussen provincie en milieudienst plaats zal vinden.

In de taakovereenkomst is opgenomen dat deze in 2009 geëvalueerd zal worden. De gemeente streeft ernaar de geschetste, gewenste aanpassing van de taakverdeling tussen provincie, gemeente en milieudienst in een aangepaste taakverdeling op te nemen.

2.3 Criteria voor de projectselectie

De bodemsaneringsoperatie in Nederland is er primair op gericht onaanvaardbare risico’s ten gevolge van bodemverontreiniging weg te nemen. Hierbij hebben risico’s voor de mens de hoogste prioriteit.

Verder geldt dat de ISV-ontwikkeling bij bodemsanering is ontstaan vanuit de wens de marktdynamiek te vergroten. Het uitgangspunt bij alle bodemsaneringen is dus zoveel mogelijk de markt de sanering te laten financieren. ISV-subsidie is bedoeld voor gevallen van bodemverontreiniging waar de aanpak niet vanuit de markt kan worden gefinancierd of stagneert.

Bij de selectie van de projecten waarvoor Bodemstede ISV-subsidie inzet, heeft Bodemstede de door de provincie ontwikkelde 7 criteria gehanteerd (zie onderstaand kader) en op basis hiervan een afweging gemaakt. Zij heeft hierbij getracht met de beschikbare ISV-subsidie een zo groot mogelijk maatschappelijk en milieuhygiënisch rendement te bereiken.

Criteria selectie projecten voor ISV subsidie

1 Ernstig geval

ISV-subsidie is in principe alleen mogelijk voor ernstige gevallen van bodemverontreiniging ontstaan voor 1987.

2 Spoed

ISV-subsidie is alleen mogelijk indien er sprake is van een zogenaamde spoedlocatie, een locatie met onaanvaardbare risico's, dan wel het een maatschappelijk urgente locatie betreft. Maatschappelijk urgent houdt in dat bodemverontreiniging maatschappelijk gewenste ontwikkelingen op de locatie belemmert en dat de locatie aangewezen is in het gemeentelijk ISV-programma/notitie als ISV-ontwikkelingslocatie dan wel door B&W is besloten de locatie tussentijds op te nemen in het ISV-programma/notitie.

3 Kosten onderzoek/sanering

Kosten van onderzoek en plannen dienen door middel van meervoudige of enkelvoudige offerte (conform het aanbestedingsbeleid van de gemeente) zichtbaar worden gemaakt. Saneringskosten dienen op basis van een directiebegroting inzichtelijk te zijn gemaakt (of saneringsplan, bestek), zodat een exploitatieoverzicht inzichtelijk is.
Voor de sanering dient een functionele saneringsvariant te zijn uitgewerkt, waarbij wordt gestreefd naar minimale nazorg.

4 Juridische situatie

Bij ernstige verontreinigde bodemverontreiniginglocaties waarvoor sanering spoed heeft dient altijd de juridische situatie bekend te zijn. Voor het uitvoeren van de juridische toets Wet bodembescherming is een juridisch toetsformulier bij de provincie beschikbaar. Veroorzaker/Schuldig eigenaar dienen in eerste instantie de kosten te dragen.

5 Betrokken partijen

Naast de veroorzaker en (schuldig) eigenaren dienen ook de andere partijen in beeld gebracht te worden die betrokken zijn bij de toekomstige ontwikkeling (zoals projectontwikkelaar, gemeente, andere mogelijke financierders/beleggers, provincie, etc.); belanghebbenden dienen in eerste instantie de kosten te dragen.

6 Multiplier

Per project wordt een zo hoog mogelijke multiplier nagestreefd en wordt gemotiveerd hoe dit gebeurd. Het type project bepaalt in belangrijke mate welke multiplier haalbaar is.

Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:
- BIS; multiplier 2, dwz max 50% ISV budget

- Onderzoek en Sanering irt spoed; vuistregels;
  - HO en OOns (inclusief kosten juridische toets); multiplier 1, dwz max 100% ISV budget mogelijk
  - multiplier 2 of hoger: in orde;
  - multiplier <2: motiveren waarom lager dan 2, indien nodig overleg gemeente/provincie
- Onderzoek en Sanering irt maatschappelijke ontwikkelingen; vuistregels:
  - HO, OOns en NO: geen ISV budget
  - multiplier 4 of hoger: in orde;
  - multiplier 2-4: alleen bij hoge uitzondering; motiveren waarom lager dan 4, indien nodig overleg tussen gemeente en provincie;
  - multiplier <2 niet acceptabel

7 Onderhandeling

In de voorgaande stappen zijn de betrokken partijen bekend geworden en is inzicht verkregen in verantwoordelijkheden en kosten. Om de marktdynamiek te vergroten dient in eerste instantie door de gemeente getracht te worden het onderzoek en sanering door derden te laten financieren. Het is immers de bedoeling van het ISV om onderzoek naar bodemverontreiniging en sanering van de bodem zoveel mogelijk te integreren in maatschappelijke ontwikkelingen.

Eigenaren en bedrijfsmatig gebruikers hebben veelal belang bij deze maatschappelijke ontwikkelingen en daarom ook bij de geschiktheid van de bodem voor het gewenste gebruik. Zij zullen dan ook bereid zijn om aan de sanering van de bodem financieel bij te dragen. De mogelijkheid sanerings- en onderzoeksbevelen te geven, is niet geschikt als inzet van de onderhandelingen met belanghebbenden. Dit instrumentarium moet als uiterste redmiddel worden gezien.

Belangrijk is wel dat niet mag worden bijgedragen aan de waardestijging ten gevolge van sanering (=herontwikkeling) van het terrein (EG-richtlijn inzake staatssteun). Dit houdt in dat onder de €100.000,= er geen sprake is van staatssteun ('de minimus'-verordening). Boven dit bedrag geldt de volgende formule:

Overheidsbijdrage is maximaal gelijk aan {saneringskosten-waardestijging} + 0,15 x saneringskosten

2.4 Projecten

Nieuw Bodemstede heeft in dit programma ISV projecten zover deze reeds bekend zijn opgenomen. De ISV projecten vallen uiteen in doorlopende projecten uit de periode t/m 2009 en nieuwe projecten. In bijlage 1 zijn alle sanerings- en onderzoeksprojecten aangegeven. Bij het opstellen van kostenramingen is uitgegaan van de kengetallen uit de bijgaande toelichting.

Toelichting/verantwoording tabel projecten van het Bodemsanerings-programma 2010-2014 voor de gemeente Bodemstede

Hieronder volgen de door de gemeente Bodemstede gebruikte kengetallen en uitgangspunten bij het opstellen van het bodemprogramma en de bijbehorende kostenramingen. Daarbij maakt Bodemstede onderscheid in:

1. Doorlopende verplichtingen; nazorgtaken en uitvoering bestuurlijke overeenkomsten
2. Onderzoeken en saneringen spoedlocaties
3. Onderzoeken en saneringen maatschappelijke ontwikkellocaties
4. Updaten Bodem Informatie Systeem;

Voor alle opgevoerde projecten geldt dat deze voldoen aan de reeds eerder genoemde criteria om in aanmerking te komen voor ISV-gelden.

Ad 1 Binnen de gemeente Nieuw Bodemstede bevinden zich diverse nazorglocaties. De gemeente neemt de monitoring van de locatie ´M´ op in het ISV-programma. Gezien de afspraken die zij op deze locatie gemaakt heeft en om overgangsproblemen eind 2014 te voorkomen, heeft zij ook de kosten voor 2015 in haar raming meegenomen.
Vooruitlopend op de sanering van de locaties X, Y, Z wordt de verspreiding van de verontreiniging gemonitoord. Naar verwachting zal na afloop van de sanering van de locaties A, B, C die in de komende ISV-periode zijn voorzien, nog enige tijd monitoring van de restverontreiniging nodig zijn.
De gemeente heeft met de provincie in een bestuurlijke overeenkomst inhoudelijke en financiële afspraken gemaakt over de aanpak van locatie "put". Zij zal deze afspraken als onderdeel van haar bodemprogramma uitvoeren.

Ad 2. Voor het onderzoeks- en saneringsprogramma wordt de lijst met (potentiële) spoedlocaties als basis genomen. De gemeente heeft in de planperiode 2005-2009 de spoedlocaties reeds tot op Oriënterend Onderzoek nieuw stijl (OOns) niveau onderzocht. Voor x locaties verwacht zij dat een Nader onderzoek en bodemsanerings- of bodembeheersmaatregelen nodig zijn. Hierin zijn ook asbestlocaties en locaties waar een gebiedsgerichte aanpak van grondwaterproblemen spelen meegenomen.

Ad 3 Uit de gemeentelijke werkvoorraad van gemeente Nieuw Bodemstede komt naar voren dat voor de periode 2010 t/m 2014 naar schatting

op x locaties oriënterende, op y locaties nadere bodemonderzoeken en op z locaties bodemsanerings- of bodembeheersmaatregelen wenselijk zijn, omdat de bodemverontreiniging maatschappelijke ontwikkelingen belemmert. Hierin zijn ook asbestlocaties en locaties waar een gebiedsgerichte aanpak van grondwaterproblemen spelen meegenomen.

Ad 4. Gemeente Nieuw Bodemstede heeft een x bedrag gereserveerd voor het updaten (nieuwe versie bestaande BIS en invoer nieuwe data) van het gemeentelijk Bodem Informatie Systeem.

2.5 Prestatieverantwoording

Prestaties

Bodemstede wil in de periode 2010 t/m 2014 in het kader van de uitvoering van haar ISV programma de volgende prestaties realiseren:

- Een actueel Bodeminformatiesysteem;
- x uitgevoerde oriënterende onderzoeken door de gemeente;
- x uitgevoerde nadere onderzoeken door de gemeente;
- x uitgevoerde bodemsaneringen door de gemeente op basis van alleen spoed;
- x uitgevoerde bodemsaneringen door de gemeente op basis van maatschappelijke urgentie (eventueel in combinatie met spoed);
- nazorg en beheermaatregelen op x locaties

In een landelijk bodemconvenant tussen Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen zijn de belangrijkste doelen voor de periode 2010 t/m 2014 vastgelegd. Deze bepalen de minimaal te realiseren prestaties.
Nieuw bodemstede zal in lijn hiermee eind 2014 in ieder geval bereikt hebben dat:

- alle spoedlocaties onderzocht zijn
- alle humane spoedlocaties gesaneerd of beheerst zijn
- zoveel mogelijk spoedlocaties met verspreidingsrisico's gesaneerd of beheerst zijn
- zoveel mogelijk ecologische spoedlocaties gesaneerd of beheerst zijn

De gemeente zal prioriteit geven aan het realiseren van deze prestaties.
Hierbij merkt zij op dat spoedlocaties waarvoor sanering in eigen beheer dient plaats te vinden buiten de prestatieverantwoording van de gemeente vallen.

Verantwoording

De projecten die doorlopen uit de periode t/m 2009 zullen inhoudelijk verantwoord worden op basis van gerealiseerde bodemprestatie-eenheden (bpe's) conform in die periode gemaakte afspraken en geldende eisen.

De prestatieverantwoording over de projecten uit de periode 2010 t/m 2014 zal plaatsvinden op basis van rapportage over de realisatie van de hierboven genoemde prestaties.

De monitoring van de voortgang

In de bestuursovereenkomst over de taakverdeling van bodemtaken tussen de gemeente en de provincie is opgenomen dat er minimaal x keer overleg tussen de gemeente en de provincie plaatsvindt. In dit overleg zal de voortgang besproken worden en in het verslag vastgelegd worden.
In het landelijk bodemconvenant.is opgenomen dat uiterlijk najaar 2011 een midterm review uitgevoerd zal worden om na te gaan of de realisatie van de convenantdoelen op schema ligt en of hiervoor voldoende financiële middelen beschikbaar zijn.

De gemeente zal in overleg met de provincie enkele maanden voorafgaand aan de landelijke midterm review de balans opmaken.

Bijlage I: Projecttabel Nieuw Bodemstede

Omschrijving	Uitvoeringsjaar		Aantallen	Geraamde kosten	Nieuw Bodemstede		Multiplier	Toelichting
	start	einde	begroot		ISV	markt/gem.		
Periode								
1. Harde lopende verplichtingen								
1.1 Nazorgproject A	2010	2015	nvt	€ 10.000	€ 10.000	€ -	1	
1.2 Overeenkomst	2010	2012	nvt	€ 20.000	€ 10.000	€ 10.000	2	dd. 5 dec 2008 hebben gemeente en provincie in een overeenkomst vastgelegd dat ..
2. Bodem informatie systeem BIS								
2.1 Actualiseren BIS systeem	2010	2014		€ 5.000	€ 2.500	€ 2.500	2	
3. Spoedlocaties								
3.1 OOns/Juridische toets	2010	2010	2	€ 6.000	€ 6.000		1	
3.2 Nader onderzoek								
3.3 Saneringsonderzoek								
3.4 Sanering								
3.5 Beheersmaatregelen								
4. Maatschappelijk Projecten								
4.1 Projectnaam X								aanpak bodemverontreiniging herinrichting plein
OOns/juridische toets	2010	2010	nvt	€ 3.000	€ 1.000	€ 2.000	3	
Nader onderzoek	2011	2011	nvt	€ 20.000	€ 5.000	€ 15.000	4	
Saneringsonderzoek,-plan, -bestek	2011	2011	nvt	€ 25.000	€ 5.000	€ 20.000	5	
Sanering en evaluatie	2012	2013	nvt	€ 500.000	€ 40.000	€ 60.000	13	
4.2 Projectnaam Y			nvt					
Nader onderzoek			nvt					
Saneringsonderzoek,-plan, -bestek			nvt					
Sanering en evaluatie			nvt					
4.3 Projectnaam Z			nvt					
Saneringsonderzoek,-plan, -bestek			nvt					
Sanering en evaluatie			nvt					
Totalen benodigd budget ISV 3				€ 589.000	€ 79.500	€ 509.500		

Omschrijving	*Uitvoeringsjaar*			*Geraamde kosten*	*ISV*	*Markt/ gem*	*Multiplier*	*Toelichting*
	start	*eind*						
5 Doorlopende Projecten ISV 1								
project X	2008	2010		€ 10.000	€ 2.000	€ 8.000	5	
6 Doorlopende projecten ISV 2								
project Z	2010	2011		€ 15.000	€ 5.000	€ 10.000	3	
Totalen				€ 25.000	€ 7.000			

Toelichting projectentabel Nieuw Bodemstede

Kentallen

Bij het opstellen van de projectentabel kunnen de volgende financiële kentallen gebruikt worden:

- De kosten voor een oriënterend onderzoek nieuwe stijl, inclusief historisch onderzoek, juridische toets en de benodigde projectgebonden kosten van de gemeente bedragen € 3.000,-
- De kosten voor een nader onderzoek, inclusief de benodigde projectgebonden kosten van de gemeente, bedragen €10.000,- (niet mobiele verontreiniging) of € 20.000,- (mobiele verontreinigingen)
- De kosten voor een sanering door de gemeente, inclusief voorbereidingskosten en de benodigde projectgebonden kosten, bedragen € 150.000,-

Indien de gemeente op basis van eigen ervaringscijfers tot andere kengetallen is gekomen, kan zij die gebruiken. Dit dient in de kolom toelichting apart gemotiveerd.te worden[5].

Budgetverdeling

De tabel vormt een basis om te komen tot een goede verdeling van het ISV3 budget.

Tijdens de uitvoering van ISV3 kan de tabel ook gebruikt worden om de voortgang van projecten bij te houden. Hiertoe dienen, naast de kolommen met geplande kosten, kolommen toegevoegd te worden waarin werkelijke kosten zijn opgenomen.

Om de tabel t.b.v. de budgetverdeling overzichtelijk te houden, zijn deze kolommen niet opgenomen.

Oude (ISV1 en ISV2) projecten

In veel gemeenten is er sprake van projecten die, inclusief budget, meegenomen worden uit ISV2 of soms zelfs ISV1. Dit zijn projecten, die niet verantwoord worden bij de afronding van ISV2. Dit kunnen zowel projecten zijn, die binnenkort van start gaan, als projecten die al lopen maar in deze periode niet worden afgerond.

Budget, dat niet gerelateerd is aan een project kan in beginsel niet meegenomen worden. Voor notitiegemeenten kan hier überhaupt geen sprake van zijn aangezien per project budget toegekend wordt.

De mee te nemen projecten zijn niet relevant voor de verdeling van het ISV3 budget. Om zicht te houden op het geheel van lopende projecten in een gemeente worden zij in een apart deel van de tabel toch aangegeven.

Multiplier

In Nieuw Bodemstede worden uitgangspunten opgenomen voor een in ISV3 per project te hanteren multiplier. In de kolom toelichting[1] dienen afwijkingen van de beoogde multiplier gemotiveerd te worden. Voor zover

---

[5] Indien de ruimte voor een toelichting meer ruimte nodig is, kan een aparte notitie als bijlage bijgevoegd worden.

bekend dient ook aangegeven te worden waar het niet ISV-deel van een projectbudget vandaan komt.

De uitgangspunten zijn:

- BIS; multiplier 2, dwz max 50% ISV budget
- Onderzoek en Sanering irt spoed; vuistregels;
  - HO en OOns (inclusief kosten juridische toets); multiplier 1, dwz max 100% ISV budget mogelijk
  - multiplier 2 of hoger: in orde;
  - multiplier <2: motiveren waarom lager dan 2, indien nodig overleg gemeente/provincie
- Onderzoek en Sanering irt maatschappelijke ontwikkelingen; vuistregels:
  - HO, OOns en NO: geen ISV budget
  - multiplier 4 of hoger: in orde;
  - multiplier 2-4: alleen bij hoge uitzondering; motiveren waarom lager dan 4, indien nodig overleg tussen gemeente en provincie;
  - multiplier <2 niet acceptabel

Spoedlocaties

Er zijn drie type risico's die kunnen leiden tot de conclusie dat er sprake is van een (potentiële) spoedlocatie: humane risico's, ecologische risico's en verspreidingsrisico's. In de toelichting dient aangegeven te worden van welke risico's (mogelijk) sprake is.

Het is denkbaar dat er op een spoedlocatie ook een maatschappelijke aanleiding is om te saneren. In dat geval dient dit aangegeven te worden. Aangenomen wordt dat een multiplier voor een maatschappelijk project haalbaar is.

OOns op spoedlocaties

Het streven is alle mogelijk spoedlocaties in ISV2 te onderzoeken. De activiteiten (Nader Onderzoek (NO) en verder) onder kopje 'spoedlocaties' zijn in principe activiteiten die voortkomen uit uitgevoerde OOns.
Indien dit voor een gemeente niet haalbaar is en een gemeente ook in ISV3 OOns op mogelijke spoedlocaties wil uitvoeren, dient hiervoor in de kolom toelichting[1] een argumentatie gegeven te worden.

Projecten, bedragen en jaartallen in projectentabel

Er zijn vrij willekeurig enkele gegevens ingevuld om te laten zien hoe een ingevuld format er uit zou kunnen zien. De gegevens zelf hebben geen enkele waarde.

Bijlage 3

Provincie Noord-Holland

Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing 2010-2014. Indicatieve verdeling over de gemeenten in Noord-Holland.

Toelichting Verdeling Fysiek.

Voor de verdeling van de ISV-3 gelden is door het Rijk een verdeelsleutel opgesteld die voor de overige gemeenten in Noord-Holland is uitgesplitst in 4 componenten: Investeringspotentieel, Stadvernieuwing, Herstructurering en Geluidshinder. De provincie is niet verplicht om deze sleutel over te nemen maar mag op basis van eigen beleidsdoelstellingen en aandachtsgebieden een eigen sleutel formuleren.

Bij de verdeling van de ISV-3 gelden kiest de provincie ervoor om, evenals bij ISV-2, de Rijkssleutel deels over te nemen en uit te breiden met gegevens op basis van provinciale criteria. Hiervoor zijn drie belangrijke redenen: versterking van de economische structuur, het toevoegen van een sociale component en het specificeren van de gegevens op buurtniveau. De methodiek en gebruikte gegevens zijn hieronder beschreven.

Afgezien van het aantal lagere inkomens per gemeente zijn alle variabelen in de Rijkssleutel gericht op de fysieke structuur (de woningvoorraad). De provincie wil graag dat het geld ook wordt ingezet ter versterking van de sociale structuur. Daarom zijn in de provinciale sleutel variabelen toegevoegd die een beeld geven van de bevolkingskenmerken per gemeente.

Door op buurtniveau de gegevens te analyseren gaat de provinciale sleutel in op de verschillen die binnen een gemeente kunnen bestaan. Gemeenten die gemiddeld redelijk scoren, maar waar zich wel aandachtsbuurten bevinden ontvangen zo een extra bijdrage.

Van het totaal te verdelen bedrag van €23.465.151, - wordt het deelbedrag voor geluid €3.349.000, - direct uitgekeerd aan de gemeenten volgens de Rijksverdeelsleutel. De onderbouwing voor de rijksverdeelsleutel voor geluid wordt in een separate bijlage toegelicht. Van het resterende bedrag (€20.116.150, -) wordt 60% (€12.069.690, -) volgens de Rijkssleutel verdeeld. Hierdoor blijft €8.046.461, - (40%) over. Dit wordt verdeeld volgens de provinciale verdeelsleutel.

Opbouw provinciale verdeelsleutel

Voor het samenstellen van de verdeelsleutel is grotendeels de methodiek aangehouden die gebruikt is bij
ISV-2. Er zijn drie belangrijke verschillen:

1. De deelbedragen voor geluid worden 100% aan de gemeenten uitgekeerd;
2. De methodiek voor de berekening van de baanfactor is veranderd;
3. De indeling naar probleemwijken gebruikt bij ISV-2 is niet actueel, deze is vervangen door een analyse op buurtniveau.

De provinciale verdeelsleutel bestaat uit drie deelsleutels (aandeel in provinciale sleutel):

1. Investeringspotentieel (0,25)
2. Sociaal economische structuur (0,5)
3. Aandachtsbuurten (0,25)

Investeringspotentieel (IPF)

Deze sleutel bestaat uit twee factoren (aandeel in factor):

- **Woonfactor (0,6)**

Per gemeente is de gemiddelde WOZ waarde per woning afgezet tegen het gemiddelde van de provincie Noord-Holland. Wanneer de gemiddelde waarde hoger is dan het provinciaal gemiddelde ontvangt een gemeente geen extra geld op basis van de Woonfactor (de waarde 0 is ingevuld). Bij een gemiddelde waarde onder het provinciaal gemiddelde wordt het verschil als waarde ingevuld. Vervolgens worden de verschillen gepercenteerd.

Om te corrigeren op gemeentegrootte wordt dit percentage vervolgens vermenigvuldigd met het bedrag wat de gemeenten direct via de provincie van het Rijk ontvangen. Het aandeel van dit getal in het totaal is de woonfactor per gemeente.

- **Baanfactor (0,4)**

Voor het berekenen van de baanfactor is gekeken naar de verhouding tussen de omvang van de potentiële beroepsbevolking en het aantal banen op regionaal niveau (COROP+). De formule voor het berekenen van de baanfactor bestaat uit twee variabelen: de actuele situatie en de recente ontwikkeling.

Per regio is het aantal banen gedeeld door het aantal inwoners tussen 15 en 64 jaar. Vervolgens is deze uitkomst vergeleken met het provinciaal gemiddelde. Wanneer het aandeel hoger uitvalt dan het provinciaal gemiddelde ontvangt een gemeente geen extra geld op basis van deze variabelen (de waarde 0 is ingevuld).

Hierna is de ontwikkeling van dit aandeel berekend tussen 2000 en 2007 en vergeleken met het provinciaal gemiddelde. Wanneer de gemiddelde waarde hoger is dan het provinciaal gemiddelde ontvangt een gemeente geen extra geld op basis van deze variabelen (de waarde 0 is ingevuld).

De variabele actuele situatie (0,75) vermenigvuldigd met de variabele ontwikkeling (0,25) geeft de baanfactor.
Om te corrigeren op gemeentegrootte wordt dit percentage vervolgens vermenigvuldigd met het bedrag wat de gemeenten direct via de provincie van het Rijk ontvangen. Het aandeel van dit getal in het totaal is de baanfactor per gemeente.

Sociale Economische Structuur (SES)

Deze deelsleutel is opgebouwd uit de volgende componenten (aandeel in deelsleutel):

- Aantal niet werkende werkzoekenden (0,2)
- Aantal niet westerse allochtonen (0,2)
- Aantal inwoners met een ABW uitkering (0,2)
- Groei van het aantal inwoners 65 jaar en ouder 2010-2014 (0,4)

Van al deze aantallen is het percentage per gemeente t.o.v. het totaal berekend. Dit percentage is vervolgens vermenigvuldigd met het aandeel behorend bij de variabele. Vervolgens zijn de vier variabelen opgeteld.

Aandachtsbuurten

Voor het aanwijzen van de aandachtsbuurten is gebruik gemaakt van de kerncijfers op buurtniveau van het CBS. Buurten met minder dan 500 inwoners of ontbrekende gegevens zijn verwijderd. Van de onderstaande variabelen is bepaald of een hoge waarde positief of negatief scoort t.o.v. het gewogen gemiddelde. Hierna is het procentuele aandeel t.o.v. het totaal berekend.

- Bevolking 65+ (hoog=hoge score)
- Niet westerse allochtonen (hoog=hoge score)
- Gemiddelde WOZ waarde (laag=hoge score)
- Aantal werkzame personen (laag=hoge score)
- Gemiddeld inkomen (laag=hoge score)
- Niet actieven (hoog=hoge score)
- Algemene bijstandsuitkeringen (hoog=hoge score)
- WW-uitkeringen (hoog=hoge score)

Deze percentages zijn gesommeerd. De 10% buurten met de hoogste score zijn aangemerkt als probleembuurt. Hierna is het totale inwonertal per gemeente berekend. Dit inwonertal afgezet tegen het totaal aantal inwoners in probleembuurten vormt de factor aandachtsbuurten.

Uitkomsten

De volgende figuren bevatten de belangrijkste uitkomsten van de verdeling per gemeente volgens de provinciale sleutel. Er is een vergelijking gemaakt met de Rijkssleutel en de verdeling van de vorige periode.
Door de verlaging van het budget met 35,8% zijn de eindbedragen voor alle gemeenten bij de ISV 3 periode lager dan in de periode van ISV 2.

In onderstaande tabellen zijn de gemeenten weergegeven met de grootste verschillen tussen de Rijkssleutel en de provinciesleutel. Verklaring voor deze verschillen is de toevoeging van de sociale component in de provinciale sleutel. Gemeenten met een relatief oude woningvoorraad zoals Hilversum ontvangen veel geld via de Rijkssleutel. Op het sociale vlak scoort Hilversum relatief beter waardoor deze gemeente bij de verdeling volgens de provinciesleutel minder ontvangt. Voor gemeenten als Hoorn en Purmerend geldt dit andersom, de woningvoorraad is relatief jong maar door lagere scores op de sociale component ontvangen zij meer bij de toepassing van de provinciesleutel.

Verdeling ISV 3: Top 10 gemeenten met een positief verschil bij toepassing provinciale sleutel

Gemeente	Rijkssleutel	Provinciesleutel	Verschil
Hoorn	1.138.984	1.590.240	+451.256
Purmerend	773.535	1.173.385	+399.850
Haarlemmermeer	544.851	777.898	+233.047
Den Helder	1.612.995	1.779.497	+166.502
Diemen	443.082	598.794	+155.712
Heemskerk	445.099	587.808	+142.709
Heerhugowaard	132.329	250.061	+117.732
Beverwijk	1.616.517	1.710.884	+94.367
Huizen	235.552	289.077	+53.525
Enkhuizen	669.390	707.138	+37.748

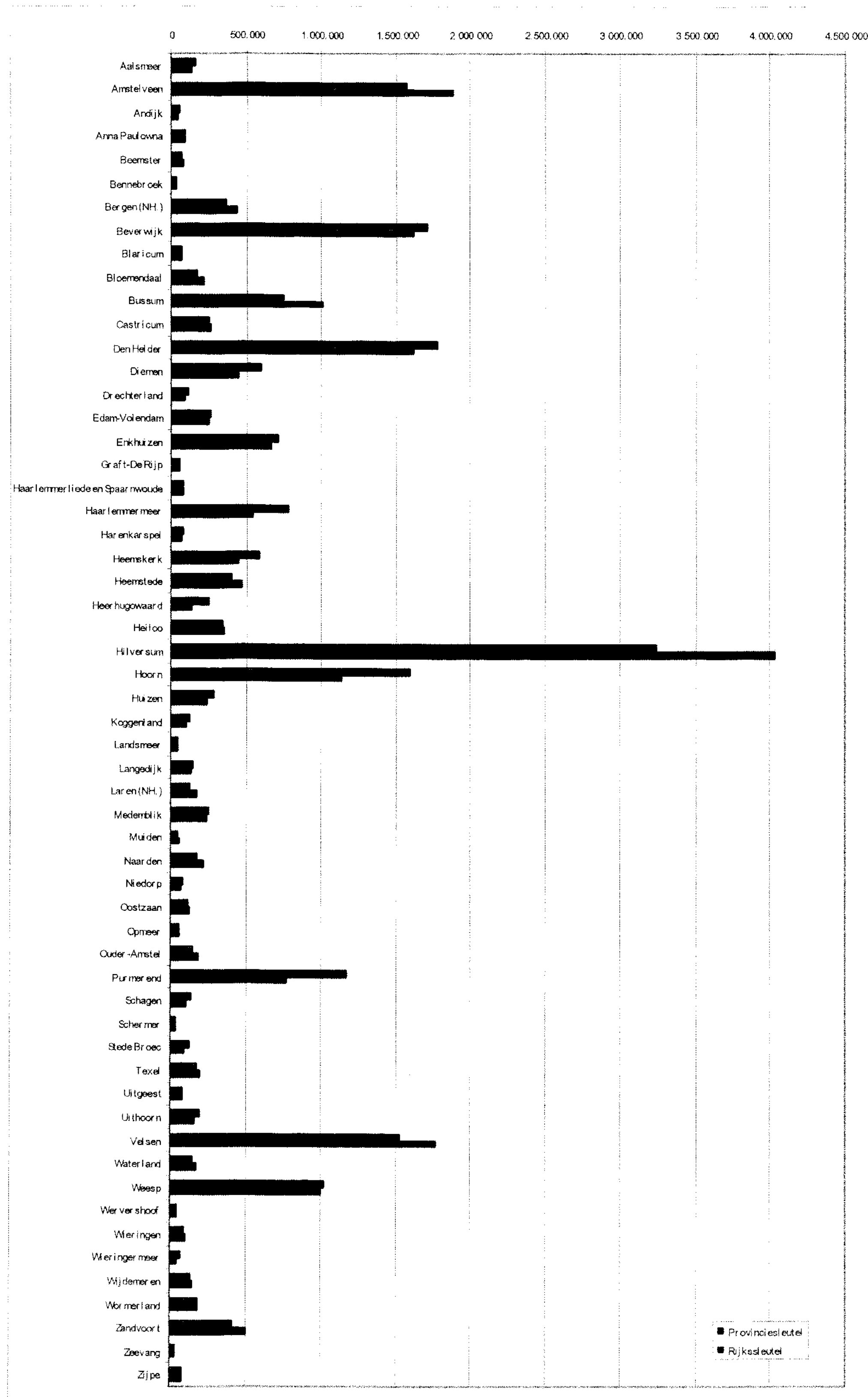
Verdeling ISV 3: Top 10 gemeenten met een negatief verschil bij toepassing provinciale sleutel

Gemeente	Rijkssleutel	Provinciesleutel	Verschil
Hilversum	4.031.149	3.242.522	-788.627
Amstelveen	1.886.944	1.567.473	-319.471
Bussum	1.013.079	746.722	-266.357
Velsen	1.762.229	1.526.414	-235.815
Zandvoort	500.936	415.426	-85.510
Bergen (NH.)	438.238	364.348	-73.890
Heemstede	471.286	399.315	-71.971
Naarden	222.894	170.119	-52.775
Bloemendaal	213.021	166.666	-46.355
Laren	169.591	131.378	-38.213

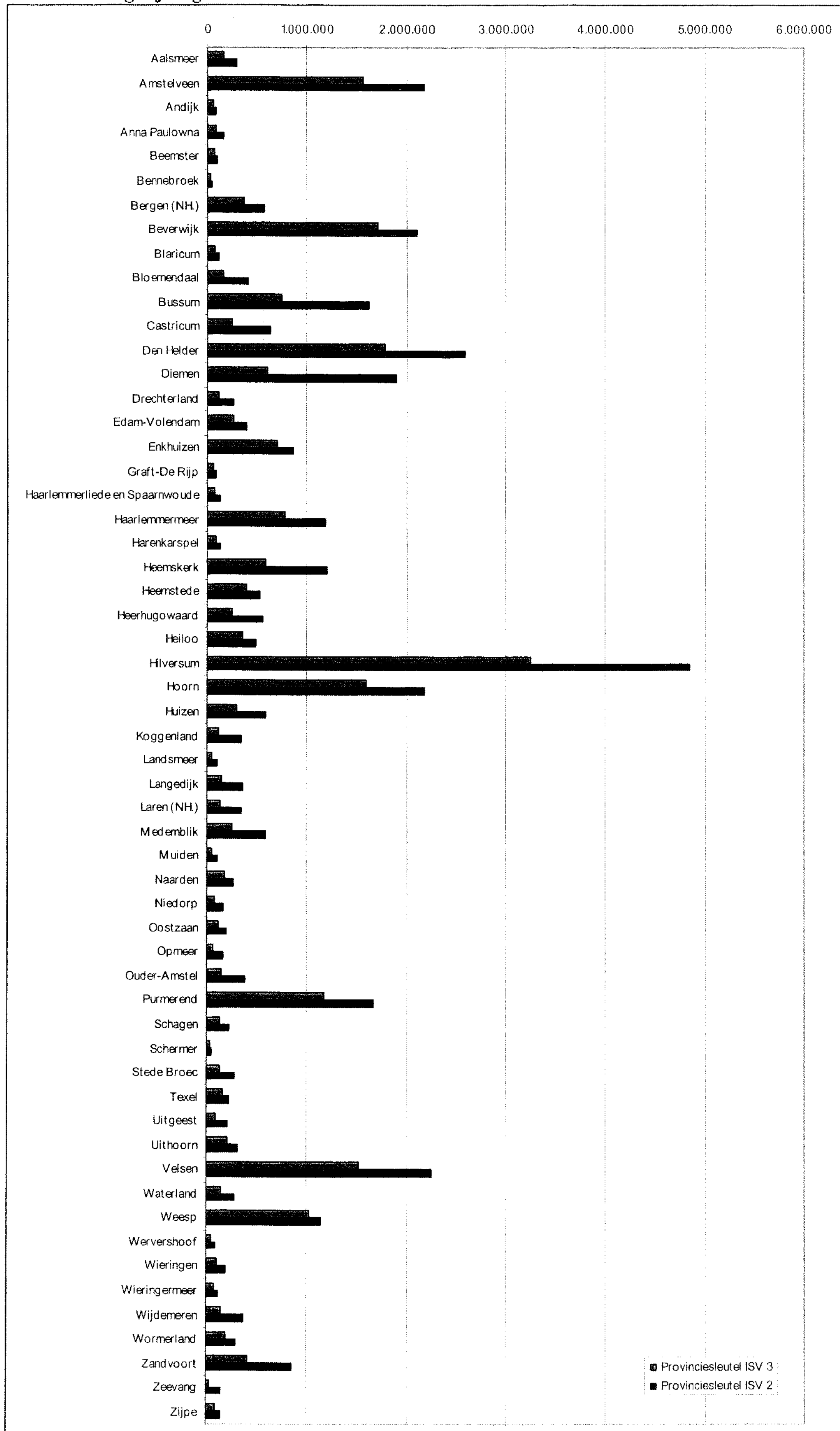
Verdeelsleutel ISV 3 Noord-Holland

Gemeente	Via Rijk (incl. geluid)	Investerings-potentieel	Sociaal Economische Structuur	Aandachts-buurten	**Totaal ISV 3**	**%**
Aalsmeer	82.685	7.764	65.331	0	**155.781**	**0,66%**
Amstelveen	1.261.766	21.179	227.789	56.739	**1.567.473**	**6,68%**
Andijk	30.452	6.429	17.340	0	**54.221**	**0,23%**
Anna Paulowna	54.052	11.845	27.717	0	**93.614**	**0,40%**
Beemster	51.488	4.197	12.982	0	**68.667**	**0,29%**
Bennebroek	18.970	1.316	9.095	0	**29.381**	**0,13%**
Bergen (NH.)	283.343	15.673	65.331	0	**364.348**	**1,55%**
Beverwijk	1.129.910	290.585	118.053	172.336	**1.710.884**	**7,29%**
Blaricum	39.056	926	29.137	0	**69.120**	**0,29%**
Bloemendaal	127.812	8.869	29.985	0	**166.666**	**0,71%**
Bussum	635.047	15.058	65.313	31.304	**746.722**	**3,18%**
Castricum	187.605	9.883	58.536	0	**256.024**	**1,09%**
Den Helder	967.797	369.993	231.383	210.324	**1.779.497**	**7,58%**
Diemen	334.249	31.945	106.242	126.358	**598.794**	**2,55%**
Drechterland	61.695	8.735	49.737	0	**120.167**	**0,51%**
Edam-Volendam	187.561	22.585	53.342	0	**263.487**	**1,12%**
Enkhuizen	492.834	138.323	52.014	23.967	**707.138**	**3,01%**
Graft-De Rijp	32.925	3.965	15.209	0	**52.099**	**0,22%**
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	60.683	4.211	9.731	0	**74.625**	**0,32%**
Haarlemmermeer	326.911	31.097	405.705	14.185	**777.898**	**3,32%**
Harenkarspel	41.709	4.567	36.378	0	**82.654**	**0,35%**
Heemskerk	267.060	44.395	104.343	172.010	**587.808**	**2,51%**
Heemstede	304.371	21.122	59.475	14.348	**399.315**	**1,70%**
Heerhugowaard	79.398	17.443	142.786	10.435	**250.061**	**1,07%**
Heiloo	293.441	16.232	36.883	0	**346.556**	**1,48%**
Hilversum	2.683.489	63.630	252.307	243.096	**3.242.522**	**13,82%**
Hoorn	826.190	225.256	263.089	275.704	**1.590.240**	**6,78%**
Huizen	141.332	3.351	121.242	23.152	**289.077**	**1,23%**
Koggenland	69.657	8.372	45.362	0	**123.391**	**0,53%**
Landsmeer	30.524	512	18.960	0	**49.996**	**0,21%**
Langedijk	82.250	5.090	61.194	0	**148.535**	**0,63%**
Laren (NH.)	111.755	2.650	16.973	0	**131.378**	**0,56%**
Medemblik	158.367	25.388	66.514	0	**250.268**	**1,07%**
Muiden	31.556	748	17.338	0	**49.642**	**0,21%**
Naarden	133.736	3.171	33.211	0	**170.119**	**0,72%**
Niedorp	43.638	5.128	29.123	0	**77.889**	**0,33%**
Oostzaan	101.244	1.699	15.205	0	**118.149**	**0,50%**
Opmeer	34.277	4.578	21.220	0	**60.076**	**0,26%**
Ouder-Amstel	120.492	2.023	30.048	0	**152.563**	**0,65%**
Purmerend	464.120	137.141	271.474	300.650	**1.173.385**	**5,00%**
Schagen	64.576	15.188	56.162	0	**135.927**	**0,58%**
Schermer	17.633	975	10.550	0	**29.158**	**0,12%**
Stede Broec	56.808	14.577	60.075	0	**131.459**	**0,56%**
Texel	117.412	14.112	36.173	0	**167.696**	**0,71%**
Uitgeest	55.720	4.643	20.749	0	**81.112**	**0,35%**
Uithoorn	98.059	15.098	58.929	27.391	**199.476**	**0,85%**
Velsen	1.063.737	154.072	166.268	142.336	**1.526.414**	**6,51%**
Waterland	100.667	12.122	35.423	0	**148.212**	**0,63%**
Weesp	753.153	97.341	55.843	118.695	**1.025.031**	**4,37%**
Wervershoof	28.614	5.582	13.943	0	**48.139**	**0,21%**
Wieringen	63.034	16.680	15.614	0	**95.327**	**0,41%**
Wieringermeer	29.837	7.975	28.943	0	**66.755**	**0,28%**
Wijdemeren	92.141	2.185	48.866	0	**143.192**	**0,61%**
Wormerland	125.752	23.036	36.349	0	**185.137**	**0,79%**
Zandvoort	300.562	20.857	45.421	48.587	**415.426**	**1,77%**
Zeevang	19.556	2.355	12.991	0	**34.902**	**0,15%**
Zijpe	45.982	7.740	27.836	0	**81.557**	**0,35%**
Totaal	**15.418.690**	**2.011.615**	**4.023.231**	**2.011.615**	**23.465.151**	**100,00%**

Vergelijking met Rijkssleutel

Absolute vergelijking met ISV 2

Gegevens in provinciale sleutel

Investeringspotentieel
- Gemiddelde WOZ waarde, 2008 (CBS)
- Bevolking 15-64, 2000-2007 (CBS)
- Aantal banen, 2000-2007 (LISA)

Sociaal economische structuur
- Niet westerse allochtonen, 2008 (CBS)
- Aantal bijstandsuitkeringen, (ABW) 2008 (CBS)
- Niet werkende werkzoekenden, gemiddelde 2007 (CWI)
- Bevolking 65+, 2010-2014, (Provincie Noord-Holland)

Inwoners in probleembuurten
- Bevolking 65+, 2005 (CBS)
- Niet westerse allochtonen, 2005 (CBS)
- Gemiddelde WOZ waarde, 2005 (CBS)
- Aantal werkzame personen, 2005 (CBS)
- Gemiddeld inkomen, 2005 (CBS)
- Niet actieven, 2005 (CBS)
- Algemene bijstandsuitkeringen, 2005 (CBS)
- WW-uitkeringen, 2005 (CBS)

Vanwege de beschikbaarheid van de gegevens is de gemeentelijke herindeling Bennebroek/Bloemendaal nog niet meegenomen.

Opbouw Rijksverdeelsleutel

Investeringspotentieel

- Gemiddelde koopprijs woningen

Stadsvernieuwing

- Woningen gebouwd voor 1945
- Aantal lage inkomens
- Aantal inwoners
- Adressendichtheid
- Regionaal klantenpotentieel
- Meergezinswoningen gebouwd voor 1931
- Panden + Monumenten beschermend in de monumentenwet
- Bedrijfsvestigingen in de industrie
- Totale Woningvoorraad

Herstructurering

- Meergezinswoningen gebouwd voor 1945
- Aantal meergezinswoningen gebouw voor 1945 behorend tot sociale huur
- Woningen gebouwd tussen 1945 en 1980
- Meergezinswoningen gebouwd tussen 1945 en 1980
- Aantal meergezinswoningen gebouw tussen 1945 en 1980 behorend tot sociale huur

Geluidshinder

- Te saneren woningen
- Gemiddelde kosten per te saneren woning

Toelichting Verdeling Geluid

De verdeling van het geluidsgeld wordt door de provincie uitgevoerd conform de rijksverdeling, die er als volgt uit ziet:
De verdeling van de ISV3-middelen is gebaseerd op:

- De omvang van de nog te saneren A-lijst –woningen bij de eerste opname van geluidmiddelen in het ISV in 2004. Tot op dat moment hebben gemeenten de voortgang van de sanering jaarlijks aan VROM gemeld in het kader van de tot en met 2002 geldende subsidieregeling. Voor ISV-3 zijn de woningen op de Raillijst en woningen die vanwege een Rijksweg op de A-lijst staan buiten beschouwing gehouden. Deze woningen komen immers onder de verantwoordelijkheid van Verkeer en Waterstaat te vallen.
- De woningen die gemeenten met de ISV1 en ISV2-middelen ***had kunnen*** saneren. Daarbij is rekening gehouden met een gemiddelde kostprijs per woning die is bepaald aan de hand van een schouwing van de A- en Raillijst woningen die in 1998 is uitgevoerd. Verder is aangenomen dat gedurende deze periode (2003-2009) er naar rato Raillijst woningen, A-lijst woningen en 'A-lijst woningen vanwege Rijkswegen' zijn gesaneerd.
- De middelen zijn, gelet op de resterende omvang van de A-lijst evenredig verdeeld over de gemeenten. Wel is het zo dat gemeenten met minder dan 10 te saneren woningen, voldoende middelen hebben gekregen om de woningen in de komende periode te saneren. Gemeenten die gezien het ontvangen budget in voorgaande ISV perioden hun opgave hadden kunnen realiseren, krijgen geen budget meer.

Toelichting:
A-lijst: Lijst waarop de woningen staan die als gevolg van het wegverkeerslawaai een geluidsbelasting aan de gevel van 70 dB(A) of meer ondervonden in 1987.
B-lijst: Lijst waarop de woningen staan die als gevolg van het wegverkeerslawaai een geluidsbelasting aan de gevel van 65 tot 70 dB(A) ondervonden in 1987.
Raillijst: Lijst waarop de woningen staan die als gevolg van het railverkeerslawaai een geluidsbelasting aan de gevel van 65 dB(A) of meer ondervonden in 1987.

De gemeenten zijn binnen ISV vrij in de besteding van de middelen. Het kan dus zijn dat gemeenten voor- of juist achterlopen met de sanering. Daarnaast kan het voorkomen dat gemeente meer of minder geld per woning besteden dan van waaruit is uitgegaan bij de verdeling. Bijvoorbeeld doordat men veel woningen heeft gesaneerd door het instellen van een 30km/u zone of het aanleggen van stil wegdek, wat vaak goedkoper is dan het aanbrengen van isolatie. Dit is op de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de gemeente.
Een gemeente die haar saneringsopgave voor geluid heeft afgerond en geluidgeld over heeft, is vrij dit in ISV-kader aan andere aspecten te besteden.

Toelichting Verdeling Bodem

Inhoud

1 Achtergrond

Het Rijk heeft in april aangegeven de provincie Noord-Holland een indicatief budget voor ISV bodem van €10,56 miljoen beschikbaar te stellen. Hierbij is aangegeven, dat de definitieve toekenning van dit budget afhankelijk is van de ondertekening door Rijk, IPO, VNG en UvW van een landelijk convenant "bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties". Deze ondertekening heeft plaatsgevonden op 10 juli 2009.
De doelstellingen uit genoemd convenant heeft het Rijk overgenomen in het Rijksbeleidskader ISV. Dit betekent dat het bodembudget ISV3 ingezet dient te worden ten behoeve van de realisatie van de in het convenant overeengekomen doelstellingen. Zoals in het convenant is aangegeven is het budget vooral bedoeld voor het realiseren van de doelstellingen met betrekking tot de aanpak van de zogenaamde spoedlocaties bodemsanering. In het provinciaal beleidskader ISV worden de Rijksdoelen nader uitgewerkt.
Bij het bepalen van de €10,56 miljoen voor Noord-Holland heeft het Rijk gebruik gemaakt van gegevens over de omvang van de werkvoorraad bodemsanering en ramingen over belemmeringen van maatschappelijke ontwikkelingen ten gevolge van ernstige bodemverontreiniging in Noord-Holland.

2 Aanpak provincie

De provincie dient het budget van €10,56 te verdelen onder de niet rechtstreekse gemeenten in Noord-Holland. Uitgaande van de in het convenant vastgelegde doelen over de aanpak van spoedlocaties en de wijze waarop het Rijk tot het indicatief toegekende budget is gekomen, heeft de provincie vier prioritaire taakvelden benoemd waarvoor budget ingezet zou moeten worden:

- aanpak spoedlocaties bodemsanering;
- nakomen van bestaande afspraken over nazorg op gesaneerde locaties;
- aanpak van maatschappelijk urgente locaties; i.e. locaties waar ernstige bodemverontreiniging een belemmering vormt voor maatschappelijke ontwikkelingen;
- onderhouden van een up to date bodeminformatiesysteem (BIS).

Om tot een goede, eerlijke en evenwichtige verdeling van het beschikbare budget te komen, heeft de provincie gemeenten verzocht aan te geven welke projecten op genoemde taakvelden naar verwachting in ISV3 aan de orde zijn. De provincie heeft hierbij tevens aangegeven, dat het beschikbare bedrag voor ISV3 veel lager is dan het beschikbare bedrag voor ISV2 en gemeenten verzocht hiermee zoveel mogelijk rekening te houden.
De respons van gemeenten op het verzoek van de provincie was zeer hoog, meer dan 90% van de gemeenten heeft gereageerd. De opgaven van gemeenten zijn samen met de bij de provincie aanwezige kennis van de bodemproblematiek in gemeenten (bv aantal mogelijke spoedlocaties) gebruikt om tot een verdeling te komen. In geval van onduidelijkheden zijn aanvullende vragen aan gemeenten gesteld.

De gezamenlijke opgaven van alle gemeenten betroffen een budget van ca. €25 miljoen. Dit is ongeveer 2,5x meer dan het beschikbare bedrag. Hoewel een kritische beschouwing van het realiteitsgehalte van de opgaven, soms in combinatie met het stellen van aanvullende vragen, tot een kleiner verschil tussen opgave en beschikbaar budget leidde, zal duidelijk zijn dat niet alle opgaven gehonoreerd konden worden. In relatie tot de prioriteiten uit het landelijke bodemconvenant zijn (realistische) opgaven voor spoedlocaties gehonoreerd en is vooral aan de maatschappelijke locaties minder toegekend dan gevraagd.
Soms bleken de opgaven van gemeenten voor vergelijkbare onderdelen (bijvoorbeeld het up to date houden van een BIS) sterk uiteen te lopen. In die gevallen heeft de provincie ervoor gekozen kentallen voor het toegekende bedrag te hanteren.

3 Overwegingen en keuzes per taakveld

3.1 Aanpak spoedlocatie bodemsanering

Bij de beoordeling van het budget voor de aanpak van spoedlocaties zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Iedere gemeente krijgt in ieder geval budget voor de uitvoering van minimaal 1 oriënterend onderzoek nieuwe stijl (OOns) en 1 Nader Onderzoek (NO). In de meeste gevallen komen de OOns-onderzoeken ten laste van het ISV2 budget. NO is in veel minder gevallen nodig dan OOns en kan soms op derden verhaald worden. De toekenning van 1 OOns en 1 NO is als buffer bedoeld om een onvoorziene situatie op te kunnen vangen.
- Voor een OOns wordt uitgegaan van een kental van €3000,- geheel ten laste van ISV (multiplier 1). Voor het NO wordt uitgegaan van een kental van €10.000,- (bij niet mobiele verontreiniging) of €20.000,- (voor mobiele verontreiniging) waarvan de helft ten laste van ISV komt (multiplier 2).
- Onderzoek en sanering van een concreet uitgewerkte locatie met toelichting (waarom, financiële raming, bijdragen derden/gemeente) komt altijd in aanmerking voor budget. Uitgangspunt is dat minimaal de helft van het budget door derden wordt bijgedragen (multiplier 2). Indien voldoende gemotiveerd kan worden dat dit niet haalbaar is, is een lagere multiplier (tot 1) mogelijk.
- Onderzoek en sanering van een locatie waarvoor alleen kentallen worden aangegeven, komt alleen in aanmerking indien voldoende aannemelijk gemaakt kon worden, bijvoorbeeld op basis van het aantal spoedlocaties in een gemeente, dat een dergelijke sanering zich voor kan doen. Hierbij is in principe uitgegaan van een multiplier van 2.

3.2 Nakomen van bestaande afspraken over nazorg op gesaneerde locaties

In een aantal gemeenten komen locaties voor die in het verleden gesaneerd zijn en waarbij beheer van achtergebleven restverontreinigingen nodig is. Veelal gaat het hier om monitoring van grondwaterverontreiniging. Indien er harde vastgelegde afspraken bestaan, dat de gemeenten verantwoordelijk is voor dergelijke beheersmaatregelen, inclusief de kosten ervan, kunnen deze volledig met ISV bodembudget betaald worden.

3.3 Onderhouden van een up to date bodeminformatiesysteem (BIS)

De BIS kosten die een gemeente maakt, dienen ISV gerelateerd te zijn. Het invoeren van bodemgegevens die niets met ISV te maken hebben, dient ook niet met inzet van ISV budget gefinancierd te worden. Het bleek op basis van de zeer uiteenlopende gemeentelijke opgaven niet mogelijk per gemeente tot een goede inschatting te komen. Daarom is besloten gemeenten een vast budget toe te kennen. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen een budget van €5000,- voor de (kleinere) notitiegemeenten en van €7500,- voor de (grotere) programma-gemeenten. Uitgangspunt is dat maximaal de helft van de kosten van het onderhouden van een BIS ten laste van ISV komt (multiplier 2).

3.4 Aanpak van maatschappelijk urgente locaties; i.e. locaties waar ernstige bodemverontreiniging een belemmering vormt voor maatschappelijke ontwikkelingen

Hierbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De sanering van een concreet uitgewerkte locatie met toelichting (waarom, financiële raming, bijdragen derden/gemeente) komt altijd in aanmerking voor budget. Uitgangspunt is dat maximaal 1/4 van het projectbudget ten laste komt van ISV (multiplier 4). Slechts bij hoge uitzondering is, mits zeer goed gemotiveerd, een lagere multiplier (tot 2) mogelijk.
- De sanering van een locatie waarvoor alleen kentallen worden aangegeven, komt niet in aanmerking.
- Indien een gemeente meerdere locaties met toelichting heeft aangegeven, is gekozen voor de meest realistische locatie(s). Vaak is extra informatie gevraagd om dit te kunnen beoordelen.
- Kosten voor OOns en NO komen niet in aanmerking. Aangezien er een maatschappelijke urgentie is, wordt aangenomen dat de kosten hiervoor vanuit de maatschappelijke ontwikkelingen opgebracht kunnen worden.

4 Algemene aandachtspunten

Enkele gemeenten hebben geen opgave bij de provincie aangeleverd.
Voor deze gemeenten is een budgetreservering gedaan op basis van het vast budget voor BIS kosten en de budgetten die elke gemeente krijgt voor uitvoering van 1 OOns en NO. Indien een gemeente zeer veel mogelijke spoedlocaties heeft, is budget voor een extra onderzoek toegevoegd. Er is vanuit gegaan dat de gemeente in haar nog op te stellen ISV-programma of ISV-notitie, zal aangeven hoe zij het bodembudget inzet.

ISV gaat over bodemsanering in het stedelijk gebied. Er wordt geen budget beschikbaar gesteld voor projecten in het landelijk gebied. Projecten op de grens van landelijk en stedelijk gebied komen alleen voor budget in aanmerking indien er sprake is van een project dat past binnen stedelijke vernieuwing.

Stortplaatslocaties en locaties met asbestverontreiniging worden op dezelfde wijze beoordeeld als andere mogelijke saneringslocaties (stedelijk gebied? Spoed? Belemmering maatschappelijke ontwikkelingen? Bijdragen derden?). Omdat de meeste stortplaatsen in het landelijk gebied liggen komt een aanpak van deze locaties in het algemeen niet in aanmerking voor ISV budget.
Bodemprojecten die niet gerelateerd zijn aan bodemsanering in het kader van ISV, maar voortkomen uit aan andere bodemtaken en gerelateerd zijn aan andere bodemregelgeving (bv het Besluit bodemkwaliteit) komen niet in aanmerking voor ISV budget.

5 Eindafweging

Na beoordeling van de vier taakvelden is een indicatief ISV-bodembudget per gemeente vastgesteld.
In een tweetal gemeenten kwamen zeer omvangrijke spoedlocaties voor. Het volledig honoreren van de, overigens terecht opgegeven, saneringskosten zou een onevenredig zware wissel op het totale budget trekken. Derhalve is besloten voor deze locaties minder ISV-budget toe te kennen om zo de verdeling van het ISV budget sluitend te maken. Voor deze locaties zal getracht worden aanvullend budget vrij te maken uit het Wet bodembescherming budget (na 2010 decentralisatie uitkering bodem) dat de provincie van het Rijk ontvangt voor de uitvoering van provinciale projecten, dan wel zal getracht worden eigen provinciale middelen in te zetten.

Overzicht: de verdeling van de middelen per gemeente.

Gemeente	Fysiek	Geluid	Bodem	Totaal
Aalsmeer	€ 155.781	€ -	€ 113.000	**€ 268.781**
Amstelveen	€ 1.243.473	€ 324.000	€ 89.500	**€ 1.656.973**
Andijk	€ 54.221	€ -	€ 30.000	**€ 84.221**
Anna Paulowna	€ 93.614	€ -	€ 88.000	**€ 181.614**
Beemster	€ 68.667	€ -	€ 23.000	**€ 91.667**
Bergen (NH.)	€ 313.348	€ 51.000	€ 121.500	**€ 485.848**
Beverwijk	€ 1.310.884	€ 400.000	€ 826.500	**€ 2.537.384**
Blaricum	€ 69.120	€ -	€ 10.000	**€ 79.120**
Bloemendaal (incl. Bennebroek)	€ 196.047	€ -	€ 38.000	**€ 234.047**
Bussum	€ 678.722	€ 68.000	€ 573.500	**€ 1.320.222**
Castricum	€ 186.024	€ 70.000	€ 146.000	**€ 402.024**
Den Helder	€ 1.779.497	€ -	€ 825.000	**€ 2.604.497**
Diemen	€ 427.794	€ 171.000	€ 28.000	**€ 626.794**
Drechterland	€ 112.167	€ 8.000	€ 98.000	**€ 218.167**
Edam-Volendam	€ 181.487	€ 82.000	€ 13.000	**€ 276.487**
Enkhuizen	€ 479.138	€ 228.000	€ 315.500	**€ 1.022.638**
Graft-De Rijp	€ 52.099	€ -	€ 50.000	**€ 102.099**
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	€ 41.625	€ 33.000	€ 28.000	**€ 102.625**
Haarlemmermeer	€ 777.898	€ -	€ 1.202.500	**€ 1.980.398**
Harenkarspel	€ 82.654	€ -	€ 38.000	**€ 120.654**
Heemskerk	€ 587.808	€ -	€ 224.000	**€ 811.808**
Heemstede	€ 345.315	€ 54.000	€ 101.500	**€ 500.815**
Heerhugowaard	€ 250.061	€ -	€ 101.500	**€ 351.561**
Heiloo	€ 142.556	€ 204.000	€ 81.000	**€ 427.556**
Hilversum	€ 2.580.522	€ 662.000	€ 895.500	**€ 4.138.022**
Hoorn	€ 1.233.240	€ 357.000	€ 280.500	**€ 1.870.740**
Huizen	€ 289.077	€ -	€ 327.500	**€ 616.577**
Koggenland	€ 110.391	€ 13.000	€ 200.000	**€ 323.391**
Landsmeer	€ 49.996	€ -	€ 166.500	**€ 216.496**
Langedijk	€ 148.535	€ -	€ 50.500	**€ 199.035**
Laren (NH.)	€ 106.378	€ 25.000	€ 36.000	**€ 167.378**
Medemblik	€ 212.268	€ 38.000	€ 86.000	**€ 336.268**
Muiden	€ 49.642	€ -	€ 28.000	**€ 77.642**
Naarden	€ 170.119	€ -	€ 63.000	**€ 233.119**
Niedorp	€ 77.889	€ -	€ 143.000	**€ 220.889**
Oostzaan	€ 57.149	€ 61.000	€ 273.000	**€ 391.149**
Opmeer	€ 60.076	€ -	€ 98.000	**€ 158.076**
Ouder-Amstel	€ 121.563	€ 31.000	€ 13.000	**€ 165.563**
Purmerend	€ 1.173.385	€ -	€ 514.000	**€ 1.687.385**
Schagen	€ 135.927	€ -	€ 68.000	**€ 203.927**
Schermer	€ 29.158	€ -	€ 33.000	**€ 62.158**
Stede Broec	€ 131.459	€ -	€ 103.000	**€ 234.459**
Texel	€ 167.696	€ -	€ 188.000	**€ 355.696**
Uitgeest	€ 57.112	€ 24.000	€ 148.000	**€ 229.112**
Uithoorn	€ 199.476	€ -	€ 13.000	**€ 212.476**
Velsen	€ 1.510.414	€ 16.000	€ 354.500	**€ 1.880.914**
Waterland	€ 148.212	€ -	€ 240.500	**€ 388.712**
Weesp	€ 633.031	€ 392.000	€ 213.500	**€ 1.238.531**
Wervershoof	€ 48.139	€ -	€ 23.000	**€ 71.139**
Wieringen	€ 95.327	€ -	€ 53.000	**€ 148.327**
Wieringermeer	€ 66.755	€ -	€ 100.000	**€ 166.755**
Wijdemeren	€ 143.192	€ -	€ 186.500	**€ 329.692**
Wormerland	€ 148.137	€ 37.000	€ 69.000	**€ 254.137**
Zandvoort	€ 415.426	€ -	€ 151.500	**€ 566.926**
Zeevang	€ 34.902	€ -	€ 163.000	**€ 197.902**
Zijpe	€ 81.557	€ -	€ 113.000	**€ 194.557**